ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

GENEL KURUL
KARAR

MÜYESSER UĞUR BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : **2020/18546**
Karar Tarihi : **7/4/2022**

Başkan : Zühtü ARSLAN
Başkanvekili : Hasan Tahsin GÖKCAN
Başkanvekili : Kadir ÖZKAYA
Üyeler : Engin YILDIRIM
Hicabi DURSUN
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Rıdvan GÜLEÇ
Recai AKYEL
Yusuf Şevki HAKYEMEZ
Yıldız SEFERİNOĞLU
Selahaddin MENTEŞ
Basri BAĞCI
İrfan FİDAN
Kenan YAŞAR
Raportör : Yusuf Enes KAYA
Başvurucu : Müyesser UĞUR
Vekili : Av. Erhan TOKATLI

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, gazeteci olan başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbiri nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 3/7/2020 tarihinde yapılmıştır. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

4. Bölüm, başvurunun Genel Kurul tarafından incelenmesine karar vermiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

5. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ve Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) aracılığıyla erişilen bilgi ve belgeler çerçevesinde olaylar özetle şöyledir:

6. 27/11/2019 tarihinde İstanbul'da Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Güvenlik ve Askerî İş Birliği Mutabakat Muhtırası imzalanmış ve bu muhtıra 21/12/2019 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tarafından 7199 sayılı Kanun'la kabul edilmiştir.

7. Buna dayanarak Libya Türkiye'den askerî yardım talep etmiş ve Libya'ya asker gönderilmesi konulu Cumhurbaşkanlığı tezkeresi TBMM'de 2/1/2020 tarihinde 1238 sayılı kararla kabul edilmiştir. Bu karar doğrultusunda Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Libya'da görev almaya başlamıştır.

8. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına (Başsavcılık) 13/11/2019 tarihinde yapılan bir ihbarda *"Hadımköy Kışla Komutanlığında görevli Astsubay E.B. devlete karşı suç işlemektedir. Gizli kalması gereken operasyonlara ait bilgileri telefonla dışarıya çıkarttığı kanaatindeyim."* şeklinde bilgiler verilmesi üzerine Başsavcılıkça E.B. hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 328. maddesi kapsamında siyasal ve askerî casusluk suçundan soruşturma başlatılmıştır.

9. Soruşturma kapsamında şüpheli E.B.nin eşi adına kayıtlı olan ve E.B. tarafından kullandığı tespit edilen telefon hattına yönelik olarak 2/12/2019 ile 2/2/2020 tarihleri arasındaki iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasına karar verilmiştir.

10. İletişimin dinlenmesi sonucunda şüpheli E.B.nin başvurucuya ve İ.Z.D. adlı kişiye bilgi aktardığına yönelik tespitler üzerine Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliğinin 9/1/2020 tarihli kararıyla başvurucunun 9/1/2020 ile 9/3/2020 tarihleri arasındaki iletişiminin tespitine, dinlenilmesine ve kayda alınmasına karar verilmiştir.

11. Başsavcılığın talebi üzerine Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliği 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 153. maddesine dayanarak şüpheli müdafilerinin dosya içeriğini inceleme veya belgelerden örnek alma yetkisinin kısıtlanmasına 15/4/2020 tarihinde karar vermiştir.

12. Dinleme kayıtları doğrultusunda başvurucu ve diğer iki şüphelinin yakalanması, suç veya suç unsurlarına el konulması amacıyla Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliğinin 5/6/2020 tarihli kararı üzerine 8/6/2020 tarihinde başvurucunun ikametgâhında arama yapılmış; suç veya suç unsuru teşkil edebilecek dijital materyallere el konulmuş ve başvurucu yakalanarak gözaltına alınmıştır.

13. Başvurucunun 11/6/2020 tarihinde Ankara İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğünde ve Başsavcılıkta ifadesi alınmıştır. Savcılık ifadesinde başvurucu *"Yaklaşık 5-6 yıl önce E.B. beni telefonla aradı, telefonumu İ.Z.D.den aldığını, FETÖ mağduru olduğunu ve benimle görüşmek istediğini söyledi, kendisiyle ilk kez bu şekilde irtibat kurduk. Bunun üzerine Ankara'da Tunus Caddesi'nde bulunan Simit Dünyası'nda kendisi ile buluştuk. Bu ilk ve son buluşmamız oldu. Daha sonra kendisi ile bir daha yüz yüze görüşmedim. Burada FETÖ mağduru olduğunu, kitap hazırlığı olduğu şeklinde bir şeyler söyledi. İnceleyip, inceleyemeyeceğimi sordu. Ben de gönderirse inceleyebileceğimi söyledim. Ancak bana hatırladığım kadarıyla birşey göndermedi. Bir dönem irtibatımız kesildi, beni hiç aramadı. Ben zaten kendisini aramıyordum. Sonra tekrar aramaya başladı. Aradığında kendince birşeyler anlatıyordu. Anlattıkları açık kaynaklarda yer alan haberlere kendi yorumunu eklediği konulardı. Ben birkaç hususta anlattıklarının doğru olup olmadığını teyit etmek amacıyla kendisine bilgi/belge olup olmadığını, var ise gönderip gönderemeyeceğini sordum. Fakat bana hiçbir bilgi/belge göndermedi. Bu nedenle ben de emniyetteki ifademde sorulan sorulardan anladığım kadarıyla bana söylediği hususlar ile ilgili olarak herhangi bir yazı yazmadım. Bu bilgileri başka kişi veya kuruluşlarla paylaşmadım. Ayrıca paylaşacak gizli bilgiler değildi. İnternet ortamında, sosyal medyada konuşulan sıradan bilgilerdi. Bu süreçte E.B.yi de az çok tanıdığım için beni aramalarında kendisine beni tekrardan aramamasını söylemedim. Yüzde doksan dokuz E.B. beni aradı. Ben de konuşmalarda anlattığım durumlar nedeniyle beni bir daha arama diyemedim. Zaten bir gazeteci olarak beni arayan birine beni arama diyemem. Konuşmaların bütünlüğü göz önüne alındığında benim tavrımın 'hı, tamam, evet' şeklinde cevap vererek, kısa kesip konuşmayı sonlandırmak olduğu anlaşılacaktır. Üzerime atılı Askeri Casusluk veya bu soruşturma kapsamında başka bir suçu savunmam doğrultusunda kabul etmiyorum."* şeklinde beyanda bulunmuştur.

14. Başvurucuya bilgi verdiği iddia edilen şüpheli E.B. de ifadesinde; hakkında verilen ihbar tutanağı ile ilgili soruya cevap olarak bu ihbarı kimin yaptığı konusunda hiçbir fikrinin olmadığını, ihbar içeriğinin doğru olduğunu ancak bu bilgilerin hiçbirini bilinçli olarak vermediğini, başvurucu ile açığa alınmışken davası ile ilgili avukat aramak için gittiği bir dernekte 2015 yılında tanıştığını, başvurucunun kendisine avukat tanıdıklarının olduğunu ve yardımcı olabileceğini söylediğini, bu şekilde birbirlerinin telefon numaralarını alarak görüşmeye başladıklarını, bu tarihten sonra başvurucu ile bir kere yüz yüze görüştüklerini, vermiş olduğu bilgilerin gizli olmadığını düşündüğünü, başvurucunun kendisini istihbarat bilgilerine ulaşabilecek seviyede gördüğü için kendisine istihbarat raporları sorduğunu, kendisine gelen herhangi bir istihbarat raporu olmadığını, ODA TV'de herhangi bir habere katkısının bulunmadığını, O. ile yapmış olduğu görüşmede hava atmak için arkadaşını arayarak gazete haberlerini kendisinin yaptırdığını söylediğini, başvurucuyu 2015 yılından itibaren tanıdığını ve yaklaşık 6-7 aydır yoğun olarak başvurucuya bilgi verdiğini, bu kişilerin sürekli olarak Libya'ya ne zaman gidileceğini sordukları için kendisinin de bu bilgileri onlara ilettiğini, görüşme içeriklerinde bahsettiği konuları kendisinin edindiği bilgiler doğrultusunda paylaştığını, Barış Pınarı bölgesinde meydana gelen olaylar sırasında şehit olan personel ile ilgili haberlerin doğru bir şekilde medyaya yansıması için bilgiler verdiğini, başvurucunun kendisinden üç kez evrak göndermesini istediğini, bunlardan birincisinin Şehit Töreni Yönetmeliği değişikliği, ikincisinin Kanal İstanbul Projesi kapsamında konumu değiştirilmesi planlanan kışlalar ile ilgili ve General Hamza Günalp Kışlası'nın taşınma işleminin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği konusunda olduğunu, üçüncüsünün ise Suriye sınır hattının Türkiye ve Suriye tarafında bulunan Türk askerî personelinin karışmış olduğu disiplinsizlik olaylarını içeren rapor olduğunu ancak hiçbir evrakı başvurucuya gerek posta gerek internet

programları yoluyla göndermediğini, bilerek ve kasten suç işlemediğini, yaklaşık 10-12 yıldır *bipolar bozukluğu* tedavisi gördüğünü belirtmiştir.

15. Başsavcılık 11/6/2020 tarihinde devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçundan (5237 sayılı Kanun'un 329. maddesi) tutuklanmaları istemiyle başvurucu ve diğer iki şüpheliyi sulh ceza hâkimliğine sevk etmiştir. Tutuklamaya ilişkin sevk yazısının ilgili kısmı şöyledir:

"Şüphelilerin adı geçen şahıslar ile yaptığı görüşmelerde Ülkemiz tarafından Suriye ülkesinde yürütülmekte olan askeri operasyonlar hakkında bilgiler verdiği, verilen bilgilerin içeriğinin İdlib, İdlip çevresinde Ülkemiz tarafından oluşturulan gözlem kuleleri, operasyonlara katılan birlikler, birliklerin bağlı olduğu komutanlıklar, askeri kimliğini referans olarak kullanarak halen Ülkemiz aleyhine faaliyetlerde bulunan etnik ve dini referanslı terör örgütleri ile Devletin işbirliği yaptığı şeklinde söylemlerde bulunduğu,

Şüpheliler hakkında usulünce alınan iletişimin dinlenmesi kararına istinaden suç unsuru taşıdığı değerlendirilerek tape hâline getirilen ve tamamı soruşturma evrakı kapsamına eklenen tutanaklardan örnekler vermek gerekirse;

Şüpheli E.B.nin 20/12/2019 [O.] *isimli şahıs ile yaptığı görüşmede, Oda TV'de şüpheli Müyesser Uğur tarafından yayımlanan TSK ile ilgili yazıların kendisine ait olduğunu ifade ettiği, yine şüpheli E.B.nin 30/12/2019 tarihinde şüpheli Müyesser Uğur ile yaptığı görüşmede, 'Özgür Suriye Ordusuna bağlı askerlerin Libya'ya götürüldüğü' şeklinde konuşarak bilgiler verdiği, verilen bu bilgiler üzerine şüpheli Müyesser Uğur'un 23/2/2020 tarihinde 'Suriye Milli Ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti' başlıklı haber yayımladığı, ayrıca şüpheli E.B.nin 13/1/2020 tarihinde şüpheli Müyesser Uğur ile yaptığı görüşmede, 'Libya'da görevlendirilen birliklerin komutanının Libya'ya gittiği bilgisini verdiği, şüpheli Müyesser Uğur'un 20/1/2020 tarihinde 'Libya'ya hangi komutan gitti. Yerine kim geldi' başlıklı haber yayımlandığı, ayrıca şüpheli E.B.nin, Cumhuriyet Başsavcılığımızca alınan savunmasında aynen: '...Müyesser Uğur benden 3 kez evrak göndermemi istedi. Bunlardan birincisi, şehit töreni yönetmeliği değişikliği, ikincisi Kanal İstanbul projesi kapsamında konumu değiştirilmesi planlanan kışlalar ile ilgili ve General Hamza Günalp Kışlası'nın taşınma işleminin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği, üçüncüsü ise Suriye sınır hattının Türkiye ve Suriye tarafından bulunan Türk Askeri Personelinin karışmış olduğu disiplinsizlik olaylarını içeren raporu kendisine göndermemi istedi. Üçüncü sıradaki raporu Whatsapp uygulaması üzerinden de gönderebileceğimi söyledi. Ben de kendisine 'Senin Whatsapp kullanmadığını biliyorum' dedim. Bana: 'Eşimin Whatsapp'ı var, numarasını veririm, oraya gönder' dedi. Ayrıca bir adres verdi, bu adrese de posta yoluyla göndermemi istedi...' şeklinde beyanda bulunduğu, aynı şekilde şüpheli E.B.nin şüpheli Müyesser Uğur ile yapmış olduğu görüşme içeriklerinde suç unsuru taşıyan tüm bilgileri aynı şekilde şüpheli İ.Z.D.ye de ilettiği,*

Soruşturmada gelinen aşama itibarıyla şüphelilerin eylemlerinin, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 329/1, 43. maddeleri kapsamında 'Zincirleme Olarak Devletin Güvenliğine ve Siyasal Yararlarına İlişkin Bilgileri Açıklama' suçunun yasal unsurlarını oluşturduğuna dair kuvvetli suç şüphesini gösteren somut olguların bulunduğu, delillerin tam olarak toplanmamış olması nedeniyle kararlılma ihtimalinin olduğu anlaşılmıştır.

Şüphelilerin üzerine atılı suçu işlediğine dair kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olguların ve tutuklama nedeninin bulunduğu anlaşılmakla; şüphelilerin üzerine atılı suçun vasıf ve mahiyeti, mevcut delil durumu, suça dair yasada yazılı cezanın üst haddi dikkate alınarak 5271 sayılı CMK'nın 100. vd. maddeleri uyarınca tutuklanmalarına karar verilmesi kamu adına talep olunur."

16. Başvurucu 11/6/2020 tarihinde Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin huzuruna çıkarılmıştır. Başvurucu sorgusunda *"Soruşturma dosyasına konu edilen köşe yazılarım ile şüpheli E.B. ile yaptığım görüşme arasında bir bağlantı söz konusu değildir. Köşe yazılarımda konu ettiğim bilgilerin tamamı açık kaynaklarda olan, referanslarını yazıma yazdığım bilgiler söz konusudur. Ben Ankara'da oturmakta olan bir gazeteciyim. Karargahtaki gelişmeleri takip eden bir gazeteciyim. Dolayısıyla bir kısım bilgileri öğrenip bunları haberleştirmemizde herhangi bir suç unsuru yoktur. Suçlamaların hiçbirini kabul etmiyorum. E.B. isimli şahıs her görüşmemizde kendisini çok önemli bir şahıs ve önemli bilgilere sahipmiş izlenimi yaratmaya çalışıyordu. Ben de o yüzden anlattıklarının belgesi var mı diye birkaç kez sordum. Ancak herhangi bir belge göndermedi. Benim zaten belge istemekteki kastım şahısı test etmekti. Ben zaten bir gazeteci olarak zaten yazı yazamam. Dolayısıyla E.B.nin kendisinden bahsettiği belgeleri istemedim. Bu beyanlar doğru değildir."* şeklinde beyanda bulunmuştur.

17. Başvurucunun müdafileri de gizli belgelerin ifşasından söz edilebilmesi için yakın ve acil bir tehlike bulunması, iletilen bilgilerin devletin güvenliği ve menfaatleri açısından tehlike oluşturması gerektiğini, başvurucunun soruşturmaya konu edilen iki yazısı incelendiğinde bunlardan birinde Hafter'le görüşen Türk subaylarının ele alındığını, bu kişilerin kaçak Fetullahçı Terör Örgütü subayları olduğunun belirtildiğini, diğer yazıda ise Libya'ya atanan komutanla ilgili açık kaynaklardan edinilen bir bilgiye yer verildiğini, Cumhurbaşkanı'nın da o dönem Libya'da bir korgeneralin görevlendirildiğini söylediğini, bu dönemde Genelkurmayda belirtilen rütbeye sahip olan tek kişinin habere konu edildiğini, dolayısıyla bu haberde de gizli bir bilgi bulunmadığını, atılı suçu oluşturduğu iddia olunan yazılardan birinin aralık ayında, diğerinin ise ocak ayında yayımlandığını, yayımlandıktan sonra başvurucu hakkında herhangi bir işlem yapılmadığını, söz konusu yazıların hâlen internet ortamında bulunduğunu, bunlara yönelik herhangi bir erişimin engellenmesi talebi ve tedbirinin uygulanmadığını, müvekkillerinin kemik erimesi hastası olduğunu, ayrıca yaşı da dikkate alındığında tutukluluk şartlarının ağır geleceğini ileri sürmüştür.

18. Sorgusunun ardından başvurucu ile E.B.nin devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçundan tutuklanmasına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Şüpheliler E.B. ve Müyesser Uğur'un üzerlerine atılı zincirleme olarak devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçunu işledikleri*ne dair; içeriği şüpheliler tarafından kabul edilen tape kayıtlarında geçen konuşmaların içeriği, şüpheli Müyesser Uğur'a ait köşe yazılarının içerikleri, dijital materyallere ilişkin rapor içerikleri ve tüm dosya kapsamı birlikte ele alındığında şüphelilerin atılı suçu işledikleri yönünde kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu, soruşturmanın devam ettiği, delillerin tam olarak toplanmadığı, bu nedenle şüphelilerin serbest bırakılmaları halinde delillere etki etme ihtimallerinin bulunduğu, şüphelilerin eylemlerinin sabit görülmesi halinde almaları muhtemel ceza miktarı da dikkate alındığında kaçma şüphelerinin bulunduğu bu haliyle adli kontrol tedbirlerinin tek başına yeterli kalmayacağı, tutuklamanın ölçülü olduğu kanaatine varılması nedeniyle CMK 100 ve devamı maddeleri gereğince şüphelilerin ayrı ayrı tutuklanmalarına... [karar verildi.]"

19. Başvurucu 18/6/2020 tarihinde tutuklama kararına itiraz etmiştir. Ankara 4. Sulh Ceza Hâkimliği 23/6/2020 tarihinde tutuklama kararının usul ve yasaya uygun olduğu gerekçesinde herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı ve delil durumunda herhangi bir değişiklik olmadığı gerekçesiyle itirazın reddine karar vermiştir.

20. Başvurucu 3/7/2020 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

21. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının 23/9/2020 tarihli iddianamesiyle başvurucu ve diğer iki şüphelinin 5237 sayılı Kanun'un 329. maddesinde tanımlanan devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçlarından cezalandırılması istemiyle haklarında kamu davası açılmıştır. İddianamede suçlamaya esas alınan olgular ve değerlendirmeler şöyledir:

i. İddianameden tapelerde geçen bilgilerin devletin güvenliği veya iç ya da dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgi niteliğinde olup olmadığı hususunda gerekli inceleme yapılması yönünde Millî Savunma Bakanlığına müzekkere yazıldığı ve Millî Savunma Bakanlığınca 11/9/2020 tarihinde bu müzekkereye cevap verildiği anlaşılmaktadır (Anılan yazıya verilen cevabın içeriğine aşağıda değinilecektir.).

ii. İddianameye göre Millî Savunma Bakanlığı, Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları evrak uygulamaları, yöntem ve kuralları Millî Savunma Bakanlığı Resmî Yazışma Usulleri ve Çalışma Esasları Yönergesi'yle düzenlenmiş; söz konusu Yönerge'nin 7.3'üncü maddesinde "*Bir evraka gizlilik derecesi verilmesi konusundaki sorumluluk evrakı çıkaran makama ait olmakla beraber, bu sorumluluk evrakı hazırlayan personelden başlayarak imzalayacak makama kadar olan ara makamları (koordine makamları dahil) da kapsar.*" hükmüne yer verilmiştir.

iii. Yönerge'nin 7.5'inci maddesindeki *"Gerekli izin temin edilmeden açığa çıktığında Milli güvenliğimizi, saygınlık ve çıkarlarımızı ciddi biçimde sarsacak ve diğer yandan yabancı bir devlete geniş yararlar temin edecek nitelikte olan evrak, araç ve gereçler gizli olarak tasnif edilir. Gizli olarak derecelendirilen konuların bazıları aşağıda gösterilmiştir:*

a. Gelişmekte olan harekâta ait konular

b. Savunmaya önemli etkisi olan ilmî ve teknik ilerlemeler de dahil olmak üzere, harp mühimmatında önemli gelişmeler (işleme girinceye kadar) ve bu nitelikleri taşıyan gelişme projeleri,

c. Yabancı bir devlete geniş yararlar sağlayacak durumda olan yeni araç ve gereçler ile bunların yedeklerinin miktarına ait bilgiler

ç. Düşman için hayati önemi olan bilgiyi içine alan harekat raporları,

d. Önemli savunma tesisleri hakkında hayati önemdeki askeri bilgiler,

e. Askeri harekâta büyük çapta etki yapan genel moral hakkındaki olumsuz raporlar,

f. Muhabere istihbaratı ve önemli muhabere güvenlik tesisleri hakkında bilgiler,

g. Askeri coğrafi bilgiler,

ğ.Sahra posta numaralarını taşıyan posta adresleri hariç, harekat ortamında görevi yürüten birliklerimizin, teşhis ve tanımlamalarını gösteren bilgiler,

h.Gelecekteki harekâtta kullanılacak bazı yeni ve özel teknik veya yöntemler ve bu gibi teknik yöntemlerin uygulanması için oluşturulmuş birliklerin kimlik ve kuruluşları,

ı.Gizli nitelikteki gezgin elektronik araçlar ile fotoğraf, negatif, çizim ve modeller,

i.İçerikleri sadece belirli kişi çerçevesinde duyurulacak önemli siyasal haber ve talimatlar,

j.Yurt savunmasına ait programlar,

k.Ayrı ayrı gizlilik derecelendirildikleri zaman ÖZEL veya daha aşağı gizlilik dereceleri ile sınıflandırılan fakat bir araya getirildikleri zaman kapsadıkları bilgiler bakımından daha yüksek biçimde sınıflandırılmayı gerektiren evrak" şeklindeki düzenlemeyle gizli belgenin tanımlandığı belirtilmiştir.

iv. İddianamede suçlamaya ilişkin olarak başvurucu ile E.B. arasındaki telefon görüşmelerine, başvurucudan ele geçirilen notlara ve başvurucunun ODA TV adlı internet sitesinde yayımlanan yazılarına dayanılmıştır.

v. 17/12/2019 tarihli telefon görüşmesinden yola çıkılarak E.B.nin başvurucuya Libya'ya gönderilmesi muhtemel birlikler ve askerin Suriye içindeki harekât tarzı hakkında edindiği bilgileri [başvurucuya] aktardığı, [başvurucunun] kendisine istihbarat raporlarını sorduğu, [E.B.nin] istihbarat raporlarının kesildiği bilgisini [başvurucuya] verdiği, ayrıca [başvurucunun] şüpheliye [E.B.] Libya işine odaklanmasını ve oradan kendisine bir şeyler aktarmasını söylediği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; [E.B.nin] görüşmede *"Görüşme yapıldığı tarihte Rusya (RF) ile devriye yapıldı mı?"*, *"Devriyenin içeriğine yönelik açıklama (aks kırılması, araçların çamura batması) yapıldı mı?"* şeklinde verdiği bilgilerin doğru olduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olduğu, görüşme tarihinden önce bir devriye görevi yapıldığı, yukarıda verilen bilgiler ile ilgili dokümanların bulunduğu ve bu bilgilerin kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

vi. 24/12/2019 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya toplantıya katıldığı bilgisini verdiği, başvurucunun toplantı konusundaki sorularına karşılık toplantının içeriği ile ilgili bilgiler verdiği ileri sürülmüştür.

vii. 28/12/2019 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuyla Libya'ya gönderilecek birliklerin isimleri, personel talepleri, güzergâhı ve gönderilme tarihi, gizli kalması gereken askerî bilgileri paylaştığı belirtilmiştir.

- Söz konusu konuşmadaki *"...Şimdi şuanda gidecek birlik Üçüncü Komando Tugayı var, O..", ".. Onu belirlemeye çalışıyoz, gönüllülük esası dedik..." , "...Ordaki Kayseri Komandoyu çıkartacaklar ordan...", "...İşe yaramıyo artık, ordan*

İskenderun Limanından bindirip göndermeyi planlıyolar..." , *"... Ya benim tahminim on beşinde oraya ayak basarlar, ocağın..."* şeklinde ifade edilen bilgiler ile başvurucunun ikametgâhında yapılan arama sonucunda ele geçirilen notların uyumlu olduğu iddia edilmiştir.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; görüşmede E.B.nin *"Libya'ya gönderilecek Arapça bilen personel miktarı, Libya'ya hangi tarihte gidileceği"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili olarak dokümanlar ile iki adet yazışma bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, yine *"Gözlem noktalarına giden ikmal araçlarının RF ve Suriye Rejimi askerleri tarafından aranması"* şeklinde verilen bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili olarak dokümanlar bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği ve bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığının ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

viii. Başvurucu ile E.B.nin 30/12/2019 tarihinde *"Libya'ya gidecek personelin en geç perşembe günü hazır olması istendi."* şeklinde mesajlaştığı belirtilmiştir. Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta; E.B.nin başvurucuya gönderdiği iletisinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili olarak üç yazışma ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2), Hizmete Özel (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

ix. Başvurucu ile E.B. arasında 30/12/2019 tarihinde *"Rusya tüm İdlip'teki tüm gözetleme noktalarının boşaltılmasını istedi."* şeklinde mesajlaşma yapıldığı belirtilmiştir. Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta; E.B.nin başvurucuya gönderdiği iletisinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili olarak bir adet yazışma ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

x. 30/12/2019 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya toplantıya çağrıldığını söyleyip silah, teçhizat ve malzeme açısından gerekli hazırlıkların yapılması ve perşembe gününe kadar hazırlıkların tamamlanması talimatı ile gidecek birlikler ile gitmesi olası birlik isimleri, Suriye'de bulunan birliklerin durumu gibi devletin güvenliği veya iç ya da dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken gizli bilgileri verdiği, başvurucunun E.B.ye toplantıya gittikten sonra akşam tekrar konuşmak istediğini, kendisinden haber beklediğini ve yukarıda gerçekleşen görüşme ile ilgili geniş bir şey hazırlayacağını söylediği ileri sürülmüştür.

- Bu görüşmede *"...Abla bu konuda bize sözlü olarak direktif verildi..."*, *".. Dün dün akşam, öğleden sonrasıydı direktif geldi, bizde ilgili seçilen personele ilettik, ilgili bölüklerde ki bölük komutanlarına ilettik, silah, malzeme, teçhizat olarak hazır, Perşembeye kadar bütün hazırlıkların bitmesi diye..."* , *"...Abla şimdi onunla ilgili bişey var, anlaşmazlık var, Rusya orayı boşaltmasının istenilmesi durumunda e şey yaptılar Siirt Komandoyu ön plana çıkarttılar..."* şeklinde ifade edilen bilgilerin arama sonucunda başvurucudan ele geçirilen notlarla uyumlu olduğu iddia edilmiştir.

- Aynı görüşme sonucu elde edilen bilgiler neticesinde başvurucunun ODA TV isimli haber sitesinde 23/2/2020 tarihinde *"Suriye milli ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti"* başlıklı köşe yazısının yayımlandığı belirtilmiştir. Bu yazı şöyledir:

"Erdoğan dün İzmir'de Kuzey Ege Otoyolu açılışında yaptığı konuşmada, kelimesi kelimesine şunları söyledi: 'Libya'nın meşru Başbakanı ile yönetimiyle masaya oturduk, imzaları attık... Biz gayrimeşru Hafter'e karşı, ücretli, lejyoner Hafter'e karşı biz orada yönetici, kahraman askerlerimiz ve Suriye Milli Ordusu'ndan ekiplerimizle beraber oradayız. Mücadeleyi orada sürdürüyorlar. Tabii birkaç tane şehidimiz var. Ama birkaç tane şehidimizin karşılığında da 100'e yakın orada, o lejyonerlerden etkisiz hale getirdik. Kardeşlerim, şunu hiçbir zaman unutmayacağız; Şehitler tepesi boş kalmayacak.'

Bu inanılmaz açıklamayı cümle cümle mercek altına alalım. Libya'da 'Birkaç tane şehidimiz' olduğunu, otoyol açılışında öğreniyoruz.

Sizi bilmem, ama bu söyleyiş tarzı benim aklıma maalesef yıllar önce Erdoğan'ın şehitler için kullandığı 'Kelle' ifadesini, bir de Ağustos 2012'de dönemin AKP Genel Başkan Yardımcısı H.Ç.nin , 'Birkaç Mehmet şehit oldu diye Meclis'i toplamayız' sözlerini hatırlattı.

Libya'daki 'Birkaç tane şehidimiz', 'Birkaç Mehmet'midir, bilmiyoruz. Birisinin emekli albay, ikisinin de 'Kamu görevlisi' olduğu iddiaları var.

EMEKLİ ALBAY ORAYA NASIL VE NEDEN GİTTİ?

Erdoğan'ın 6 Ocak'ta MİT'in yeni binasının açılışında, 'MİT Libya'da üzerine düşen görevleri hakkıyla yerine getiriyor' dediği hatırlanınca, şehit olduğu bildirilen 'Kamu görevlilerinin' kimler olduğunu tahmin etmek mümkün. İyi de eğer doğruysa, bir emekli albay oraya neden, hangi sıfatla gitti ve nasıl şehit düştü? Biliyoruz ki, Türkiye'de SADAT gibi özel şirketler olsa da henüz ABD'nin Blackwater'i veya Rusya'nın Wagner'i gibi askeri şirketler yok. Zira bunun için ayrı bir yasal düzenleme yapılması gerekiyor.

RUSYA'YI ELEŞTİRİRKEN BU NE İŞ?

Erdoğan'ın, 'Lejyoner Hafter'e karşı biz yönetici, kahraman askerlerimiz ve Suriye Milli Ordusu'ndan ekiplerimizle beraber oradayız. Mücadeleyi orda sürdürüyorlar' sözüne gelelim. Libya'ya asker, daha doğrusu 'Eleman' gönderileceğini Erdoğan'ın 10 Aralık'taki şu açıklamasıyla duyduk.

'Biliyorsunuz şu anda Rusya'dan bir güvenlik şirketi söz konusu. Bu şirket, oraya güvenlikçilerini göndermiş vaziyette. Eğer Libya bizden böyle bir talepte bulunursa, o zaman Libya'ya da aynı şekilde elemanlarımızı gönderebiliriz. Bunlar bizimle böyle bir güvenlik anlaşmasını imzaladıktan sonra zaten önümüzde de herhangi bir engel söz konusu değildir.'

Erdoğan'ın ardından 17 Aralık'ta o vakitler Cumhurbaşkanlığı Başdanışmanı olan SADAT'ın kurucusu emekli Tümgeneral A.T. ABD, Rusya, İngiltere gibi ülkelerin özel askeri şirketleri olduğunu, silahlı kuvvetlerinin bulunmadığı yerlerde bunlardan faydalandıklarını, Türkiye'nin de kesinlikle böyle bir şirkete ihtiyacı olduğunu vurgulayıp, 'TSK, ülkemizin güvenliği için var. Bunun bir kısmını oraya tahsis edince, görev aldığı yerlerden kısmış olacağız. Öyle olursa, TSK'ya yük olmaz. Ülkeye ihraç malzemesi gibi döviz getirisi var. Kendi TSK'mızı oraya göndermek yerine bu tür özel şirketler vasıtasıyla bu işi yapmak daha faydalı' dedi.

Bu arada Libya konusu her gündeme geldiğinde Erdoğan, Wagner şirketi ve Rusya'ya şöyle tepki gösterdi: '5 bini Sudan'dan, 2 bini Rusya'dan Wagner diye girenler, oraya hangi sıfatla geldiler, orada ne işleri var?'

Çok değil, daha 1 hafta önce Pakistan'dan dönerken de beraberindeki gazetecilere bir fotoğraf gösterip, şunları söyledi:

'Öndeki Hafter. Şu daire içinde olan Sayın Putin'in çok samimi adamıdır. Bu adam Wagner'in başıdır. Yöneten budur. Şuradaki de Rusya Savunma Bakanı Şoygu'dur. Hemen onun yanında da Rusya Genelkurmay Başkanı Gerasimov'u görüyorsunuz. Bunlar şu anda Rusya'nın en üst düzey askeri noktadaki güvenlik kadrosudur. Şu anda Wagner'i de orada bunlar yönetiyor. Bunlarla iş yürüyor. Hâlâ kalkıp diyorlar ki, 'Bizim orayla bu noktada ilişkimiz yok'. Şu anda bizzat Rusya en üst düzeyde oradaki bu savaşı yönetiyor. Bir de Sudan'dan 5 bin civarında savaşçı var. Çad'dan gelenler var. Nereden bakarsanız bakın 10 bini aşkın şu anda dışarıdan gelmiş asker var.'

Malûm, Rusya yönetimi her defasında Wagner'le ilişkisini reddetti. Durum bu iken, Erdoğan'ın alenen 'Suriye Milli Ordusu"nun Libya'da olduğunu açıklaması, nasıl bir iştir? Şimdi en önce Rusya,'Suriyeliler oraya hangi sıfatla geldiler, orada ne işleri var?' demez mi? Sahi, 'Suriye Milli Ordusu ekipleri' Libya'ya ne zaman ve nasıl gitti?

TEZKEREDEKİ"SİVİL PERSONEL" ONLAR MIYDI?

Bilindiği gibi, Türkiye ile Libya arasında 27 Kasım'da 'Güvenlik ve Askeri İşbirliği Mutabakat Muhtırası' imzalandı. Sözkonusu mutabakatın TBMM'deki görüşmeleri sırasında, anlaşmada yer alan bir ifade çok tartışıldı. Bu, 'Güvenlik kuruluşları mensubu sivil şahıslar' ifadesiydi.

Muhalefet, 'Rusya'nın Wagner'i gibi SADAT benzeri oluşumlar sivil şahıslar adı altında mı gönderilecek?' diye sorarken, bu ifadenin sadece Türkçe metinde yer aldığı, İngilizce ve Arapça'sında geçmediği ortaya çıktı.

Dışişleri Bakan Yardımcısı ... da anlaşma metninin ilk halinde 'Silahlı Kuvvetler'de ve Savunma Bakanlığı'nda istihdam edilen asker ve sivil personel' ifadesinin bulunduğunu, Libya tarafının, 'Bizde polis ve asker karışık. Dolayısıyla bunu genel bir ifade kullanalım' önerisi üzerine 'sivil şahıslar' ifadesinin metne konduğunu söyledi. Kaymakçı, 'Burada herhangi bir gizleme veya bir kılıf arama çabası yok. Bu tamamen Libya'nın, yani muhataplarımızın güvenlik ve savunma yapılarındaki tanımlamayı bu anlaşmaya sağlıklı bir şekilde oturtabilmek için yapılmış bir şey' dedi.

O günlerde yapılan açıklamalar böyle... Bugün ise 'Suriye Milli Ordusu"nun Libya'da olduğunu öğreniyoruz... Acaba Türkçe metne konulan 'Sivil şahıslar'dan kasıt, bunlar mıydı? Daha önemlisi; TBMM tezkereyi kabul ederken, Libya'ya 'Suriye Milli Ordusu'nun da gönderileceğini biliyor muydu? 2 Ocak'ta kabul edilen tezkereye bakalım. Şöyle deniyordu:

'Hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerektiği takdirde Türkiye sınırları dışında harekât ve müdahalede bulunmak üzere yabancı ülkelere gönderilmesi, bu kuvvetlerin Cumhurbaşkanının belirleyeceği esaslara göre kullanılması ile risk ve tehditlerin giderilmesi için her türlü tedbirin alınması ve bunlara imkân sağlayacak düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için...'

Ne var? Sadece TSK...

Acaba 'Suriye Milli Ordusu', TSK bünyesine mi alındı veya TSK'nın bir parçası olarak mı değerlendiriliyor? Hemen Erdoğan'ın tezkerenin kabulünden 3 gün sonra bir televizyon programında yaptığı şu açıklamayı hatırlatalım:

'Bütün güvenlik kurumlarımız arasında eğitim ve öğretim programlarının düzenlenmesi noktasında teknik bilgi ve tecrübe paylaşımı noktasında bizim askerimizin oradaki görevi koordinasyondur. Şu anda bu koordinasyonu yapıyorlar. Orada bir harekat merkezi, bu harekat merkezinde de bizim bir korgeneralimiz bulunacak. Oradaki bu süreci onlar yönetecekler. Şu anda zaten peyderpey gidiyorlar. Şu anda yoğunlaşma... Şu anda muharip güç olarak bizim orada farklı ekiplerimiz olacak. Bunlar bizim askerimizin içinden değil. Bu farklı ekiplerle o muharip güçler orada çalışacak. Ama işin koordinasyonunu bizim üst düzey askerlerimiz... Bunun içinde korgeneralimiz olmak üzere ve bunun yanında korgeneralimizle birlikte özellikle oradaki emir komuta zincirini elinde tutan gayet iyi yetişmiş ekiplerimiz olacak. Onlarla beraber bu süreci işletmiş olacağız.'

'Muharip güç olacak farklı ekiplerin' 'Suriye Milli Ordusu' olduğu ve TSK 'Koordinasyonunda' çalıştıkları anlaşılıyor!. Tamam, 'Şehitler tepesi boş kalmasın' da bu tablonun hukuki ve siyasi izahı nedir?"

- Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta; yukarıda yer verilen görüşme içeriğinde E.B.nin başvurucuya *"Libya görevi için Siirt Komando Tugayı'nın hazırlık yaptığı"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili olarak dokümanlar ile bir adet yazışma bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xi. 30/12/2019 tarihli telefon görüşmesisinde E.B.nin başvurucuya daha önceki görüşmelerde yapılacağını söylediği toplantı hakkında açıklamalar yaptığı, toplantının içeriği konusunda bilgiler aktardığı, Libya'da bulunan görevlilerimize yönelik lojistik takviyesi, şehit veya yaralı tahliye güzergâhı gibi bilgileri başvurucuyla paylaştığı, başvurucunun bir sonraki toplantının ne zaman olduğunu sorduğu ve toplantıdan sonra yeniden haberleşmelerini söylediği, bu konu ile ilgili olarak kaleme aldığı yazıyı ise toparladığını belirttiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta, Genelkurmay Harekât Başkanlığı ve Kara Kuvvetleri Harekât Başkanlığında bu hususta bilginin bulunmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xii. 31/12/2019 tarihli telefon görüşmesinde başvurucunun E.B.nin katıldığı toplantıların içeriği ve toplantılara katılan görevliler hakkında bilgiler aldığı, yine bahsi geçen görüşme içeriğindeki konu ile ilgili olarak kaleme alacağı yazıyı toparlayıp yazacağını belirttiği ileri sürülmüştür.

xiii. 2/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuyla Libya'ya gönderilecek personelin toplanma bölgesi, gidecek birlik, gidiş güzergâhı, birliklerin yapıları ile ilgili gizli askerî bilgileri paylaştığı ve başvurucunun *"Tekrar haberleşelim."* diyerek görüşmeyi sonlandırdığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta, E.B.nin görüşmede *"Libya'ya görevlendirilen personelin Antep'te toplanacağı, İskenderun'dan deniz*

yoluyla Trablusgarp'a gidecek birliğin 3. Komd. Tugayı olması" şeklinde verdiği bilgilere ilişkin olarak Libya'ya görevlendirilen personelin Gaziantep'te toplanacağına dair 4 adet yazışma ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (2), Hizmete Özel (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xiv. 6/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde başvurucunun Libya'ya hangi komutanın gideceğini sorduğu, E.B.nin başvurucuya Libya'ya gönderilecek birlik komutanı hakkında bilgiler verdiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta, Genelkurmay Harekât Başkanlığı ve Kara Kuvvetleri Harekât Başkanlığında bu hususta bilginin bulunmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xv. 6/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin A.E. ile yaptığı görüşmeler neticesinde Gaziantep'te bulunan birlik hakkında elde ettiği bilgileri başvurucuya aktardığı ileri sürülmüştür.

xvi. 10/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Libya'ya gönderilen öncü ekip ile ilgili bilgiler verdiği, ayrıca birlik komutanı olarak atanan personelin ismini başvurucuyla paylaştığı, başvurucunun giden birlik komutanının ismini netleştirmesini ve kendisine bilgi vermesini istediği ve E.B.nin de bu konuyu öğrenip daha sonra bilgi vereceğini beyan ettiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının verdiği cevapta, Genelkurmay Harekât Başkanlığı ve Kara Kuvvetleri Harekât Başkanlığında Millî Savunma Bakanı, Dışişleri Bakanı ve MİT Müsteşarı'nın 13/1/2020'de Rusya'ya gideceği şeklinde bilginin bulunmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xviii. 13/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Libya'ya gönderilen birlik komutanının ismini verdiği ileri sürülmüştür.

- E.B.nin başvurucu ile yaptığı görüşmede *"Abla, merak ettiğin isim, M.G."* şeklinde bilgi vermesi sonrası başvurucunun ODA TV isimli haber sitesindeki köşesinde 20/1/2020 tarihinde *"Libya'ya hangi komutan gitti...Yerine kim geldi"* şeklinde yazı yayımladığı belirtilmiştir. Başvurucunun bu yazısında *"...Bizim edindiğimiz bilgiye göre ise Libya'ya Genelkurmay 2. Başkanı Korgeneral M.G. gönderildi..."* şeklindeki bilgiyi E.B. ile 13/1/2020 tarihli görüşmesinde edindiğinin anlaşıldığı iddia edilmiştir.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"Bu tarihte Libya Görev Kuvvet Komutanının Korgeneral M.G. olduğunu ve Libya'ya gittiğini bildirmesi"* şeklinde verdiği bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili doküman bulunduğunun belirtildiği ve söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xix. 21/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Libya'ya hava yolu ile tugay seviyesinde birlik gönderildiği bilgisini verdiği, başvurucunun ise *"Söz*

konusu birlik silahlı mı yoksa silahsız mı?" yönündeki sorusu üzerine E.B.nin birliğin silahlı olarak gittiği bilgisini verdiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"Libya'ya görevlendirilen silahlı Tugay seviyesinde bir birliğin 20-21 Ocak 2020 gecesi intikal ettiği"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili doküman bulunduğu ve söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xx. 23/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin Hafter'e bağlı güçlerin birliğimizin bulunduğu havaalanını bombaladığı bilgisini başvurucu ile paylaştığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede verdiği bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili doküman bulunduğu ve söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxi. 28/1/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Libya'da bulunan birliklerimizin konuşlanma tarzı ve bulundukları bölge hakkında bilgiler verdiği, başvurucunun gönderilen birlik komutanlarının isimlerini sorması üzerine E.B.nin giden komutanların ismini verdiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Savcılığa verdiği cevapta, Genelkurmay Harekât Başkanlığı ve Kara Kuvvetleri Harekât Başkanlığında bu hususta bilginin bulunmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxii. 7/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuyla Genelkurmay Başkanlığı istihbarat raporlarında geçen konuları paylaştığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin *"Söz konusu tarihte ÖSO'cular tarafından 4 Rus özel kuvvet personelinin öldürülmesi, 50 istihkam subayının bölgedeki gözlem noktalarının tahkim edilmesinde görevlendirildiği"* şeklinde verdiği bilgilere ilişkin bir adet yazı olduğu, konu ile ilgili doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Tasnif Dışı (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapıldığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxiii. 10/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Taftanaz Askerî Üssü'nün takviyesi hakkında bilgiler verdiği, başvurucunun "*Duruma göre ilerleyen saatlerde haberleşelim.*" diyerek görüşmeyi sonlandırdığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"Suriye/Taftanaz Üssünün takviye edileceği, mayın/EYP'lere yönelik kullanılmak üzere yeni bir sistemin gönderildiği, bölgede meydana gelen saldırılarda 5 personelin şehit edildiği, 5 personelin de yaralanması"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, sayı verilmeksizin şehit ve yaralı bulunduğuna dair bilgilerin mevcut olduğu, konu ile ilgili doküman bulunduğu ve söz konusu

bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, TSK'nın Twitter hesabından beş personelin 10/2/2020 tarihinde şehit olduğuna yönelik olarak 11/2/2020 tarihinde bir taziye tweeti yayımlandığı ancak resmî açıklamanın yapıldığı tarihten önce 10/2/2020 tarihinde saat 19.07 ve 19.14'te bilginin paylaşıldığının anlaşıldığı ifade edilmiştir.

xxiv. 11/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Suriye'de verilen şehitlerimiz ile ilgili resimleri göndermek istediğini ancak Whatsapp olmadığı için paylaşamadığını söylediği, başvurucunun bu konular için eşine ait telefon numarasını verdiği, o numara üzerinden irtibat kurabileceğini ifade ettiği, başvurucunun ayrıca üsse gönderilen ilk birliklerin durumu, üssün genel yapısı hakkında bilgiler verdiği ileri sürülmüştür.

xxv. 12/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Suriye rejimi ile Türkiye'nin savaşa girdiği, rejim unsurlarını nerede görürlerse vuracakları, ayrıca başvurucuya verdiği bilgilere istinaden ulusal kanallarda onun makalesinden alıntı yapılarak haber yapıldığı hakkında bilgi verdiği, bu şekilde E.B. tarafından başvurucuya aktarılan bilgilerin başvurucu tarafından kamuoyuna açıklandığının bir kez daha teyit edildiği ileri sürülmüştür.

xxvi. 15/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin Suriye'deki mevzilerin durumu, Libya'da havaalanının bombalanması ve NATO görev gücü olarak seçilen birlik hakkındaki bilgileri başvurucuyla paylaştığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta, E.B.nin görüşmede *"66'ncı Mknz. P.Tug. K.lığınca NATO görevi için bölük seviyesinde hazırlık yapıldığı, konteynr geldiği"* şeklinde vermiş olduğu bilgilere ilişkin iki belge ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (2), Hizmete Özel (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxvii. 18/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Suriye'de Taftanaz Üssü'ne yönelik saldırılar hakkında bilgi verdiği ileri sürülmüştür.

xxviii. 20/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya şehit sayısı hakkında bilgiler verdiği ve başvurucunun da sorduğu sorularla şehit sayılarını netleştirmeye çalıştığı ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"RF'nin uyarısına rağmen topçu atışlarına devam edilmesi sonucu yapılan hava harekâtında 2 şehit verilmesi"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili bir adet yazı ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxix. 20/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde başvurucunun Libya konusundaki sorularına E.B.nin cevap verdiği ve başvurucuyla kurum içi yazışmaları paylaştığı ileri sürülmüştür.

xxx. 27/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuyla şehit ve kayıp asker sayıları ile bölgede bulunan birliğe ait bilgileri paylaştığı, başvurucunun soruları üzerine ona Libya konusunda bilgiler verdiği ileri sürülmüştür.

xxxi. 27/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Türk Silahlı Kuvvetlerine ait zırhlı personel taşıyıcılarının vurulduğu, şehitlerimiz ve bağlı olduğu birlikler hakkında bilgi verdiği ileri sürülmüştür.

xxxii. 28/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin Suriye'de saldırıya uğrayan birlik ve saldırı sonucu şehit olan askerlerle ilgili olarak arkadaşlarından edindiği bilgileri başvurucuyla paylaştığı, başvurucunun sorularına cevap verdiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"3. Komando Tugay Komutanlığına ait bir taburun bu tarih itibariyle saat 18:00 civarında Oğulpınar'a intikâl ettiği ve bölgeye sokulacağı"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili bir adet yazı ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, bu bilgilerle ilgili resmî açıklama yapılmadığı ve bunların kamuoyunda paylaşılmadığının bildirildiği ifade edilmiştir.

xxxiii. 29/2/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya şehit sayıları hakkında bilgi verdiği, başvurucunun bu bilgileri not aldığı ileri sürülmüştür.

xxxiv. 3/3/2020 tarihli telefon görüşmesinde E.B.nin başvurucuya Sarıkamış Komando Tugayının bir taburunun İdlib'de hava saldırısına uğradığı ve şehit/yaralı bilgilerini verdiği, bu konunun basına yansımadığını belirttiği ileri sürülmüştür.

- Millî Savunma Bakanlığının Başsavcılığa verdiği cevapta; E.B.nin görüşmede *"Bu tarihte saat 19:23 itibariyle Sarıkamış Komando Tugayının bir taburunun İdlib'te hava saldırısına uğradığı, 2 şehit, 11 yaralı bulunduğu"* şeklinde vermiş olduğu bilgilerin doğru olduğu, konu ile ilgili üç yazı ve doküman bulunduğu, söz konusu bilgilerin gizlilik derecesinin *"Gizli (1), Gizli (2)"* olarak belirtildiği, TSK'nın Twitter hesabından iki personelin 3/3/2020 tarihinde şehit olduğuna yönelik 4/3/2020 tarihinde bir taziye mesajı tweeti yayımlandığı ancak resmî açıklamanın yapıldığı tarihten önce bilginin paylaşıldığının belirtildiği ifade edilmiştir.

xxxv. E.B. ile O. arasındaki 20/12/2019 tarihli telefon görüşmesinde *"TSK ile yazılan yazılar benimdir haberin olsun... Müyesser Abla'yla beraber yazıyoruz...mesela en son H.A. ilgili yazdığımız yazı vardı mahkemelik şimdi şu anda devam ediyor mahkemede"* şeklinde *"Hee, yok söylenti niye, Müyesser Abla'yla beraber yazdığımızı işte Aselsan'ın bir tarikata verildiği...Bak şimdi şey ASELSAN'la TAİ'yi yazdık"* şeklinde konuşmaların geçtiği belirtilmiştir. Bu görüşmeden yola çıkılarak başvurucunun E.B.den elde ettiği bilgilerle ODA TV'deki köşesinde 25/11/2019 tarihinde *"Ne yani devletin gazetesi de mi yalan yazdı"* şeklinde yazı yayımladığı ileri sürülmüştür.

xxxvi. 8/9/2016 tarihinde E.B.nin başvurucuya *"Bu şahıs aynı zamanda KKTC'den asker çekilmesini planını yapanlardan"* ve *"Uludere olayına karışanlardan Top.Kur.Alb. N.D. bugün gözaltına alındı"* şeklinde; 23/8/2016

tarihinde *"Abla Süleyman Şah operasyonu ile basına servis edilen resimlere bir bak. kimler var orada. A.Ö., A.B. ve diğerleri. hepsi orada"* şeklinde, 22/5/2016 tarihinde *"MKE müdürü olamamis. Silah sanayisi ile yakinen ilgileniyor. Araştırın göreceksiniz.", "Kırıkkale MKE bağlantılı ekip... Konuşacakları konusma ihtimali olanlari paketleme servisi..."* , *"Ö., bir taraftan Ortadoğu'dan gelen paraları eritirken, diğer taraftan IŞİD'e silah ve malzeme temin ediyor."... "Ö. Üçyıldız Silah Sanayi'nin danışmanı olduğu dönemde Yemen'e 16.000 adet silah gönderilmesini organize etti..."* , *"Ö., faşist'in operasyonel elemanı. Faşist, Ö.nün hem İngiliz vatandaşlığını hem de İran'a yakınlığını kullanıyor..", "Silah ve para organizasyonunun en önemli ayağı eski Kırıkkale Milletvekili M.Ö."* şeklinde mesaj gönderdiği belirtilmiştir.

xxxvii. Ayrıca başvurucunun yukarıda değinilen görüşmelerden edindiği bilgilere dayanarak ODA TV isimli haber sitesinde 18/12/2019 tarihinde *"Libya'ya ne tür asker gönderilecek "* başlıklı, 24/12/2019 tarihinde *"Kim Bu Hafter'le görüşen Türk Komutanlar"* başlıklı yazılar yayımladığı belirtilmiştir.

xxxviii. Söz konusu delillerin ilişkilendirilmesine dair iddianamede; başvurucunun muhatap olduğu kişinin TSK personeli olduğunu ve verdiği bilgilerin gizli nitelik taşıdığını bildiği hâlde gazetecilik kimliğini usule aykırı şekilde kullanarak devletin gizli bilgilerini temin ve ifşa etmekte tereddüt etmediği ve askerî harekâtlarla ilgili karar alıcıları hedef alarak bazı köşe yazılarını kaleme aldığı, Genelkurmay Başkanlığı içinde istihbarat birimlerinde veya bizzat harekâtta görev alanların dışında hiçbir Genelkurmay personelinin bilmemesi gereken bilgileri temin ettiği, bu bilgilerin bir kısmını yayımlayarak açıkladığı ve yeni araştırmalar yaparak bilgiler elde etme konusunda muhatap aldığı kişiyi yönlendirdiği ileri sürülmüştür.

xxxix. Başvurucunun E.B. ile arasındaki irtibat ve samimiyet sayesinde devletin özellikle Suriye ve Libya politikaları ve askerî harekât planları hakkındaki aşağıda yer alan bilgileri aldığı ileri sürülmüştür:

- Libya'ya gönderilecek birlikler ile gitmesi olası birliklerin isimleri ve yapılarıyla ilgili gizli askerî bilgiler, toplanma bölgeleri, personel talepleri, güzergâh ve gönderilme tarihi, orada kullanılacak silah, teçhizat ve malzemelerin ne olduğu

- Libya'daki unsurlara yönelik lojistik takviye, şehit veya yaralı tahliye güzergâhı gibi gizli bilgiler

- Libya'ya öncü olarak gönderilen personel sayısı ve silah teçhizat durumu hakkında bilgiler, ayrıca birlik komutanı olarak atanan komutanın ismi

- Libya'ya hava yolu ile silahlı tugay seviyesinde bir birliğin gönderilmesi

- Libya'da birliğimizin bulunduğu havaalanını Hafter güçlerinin bombalaması olayının detayları

- Libya'daki birliklerimizin konuşlanma tarzı ve bulunduğu bölge hakkında bilgiler

- Suriye'deki birliklerin durumu gibi gizli bilgiler

- Suriye'de 2020 Şubat ayı içinde şehit düşen askerlerimizin görüntüleri, şehit (gerçeği yansıtmayan) sayımız

- Suriye-Taftanaz Askerî Üssü'nün takviyesi hakkındaki bilgiler, ayrıca üsse gönderilen ilk birliklerin durumları, üssün genel yapısı, üsse gönderilen yeni sistem cihazlar

- Suriye'de mevzilerin durumu

- Sözde Suriye ve Rusya askerlerince TSK birliklerinin denetlenmesi

- Suriye-İdlib'e gönderilmesi düşünülen birlik ismi, sayısı ve operasyon zamanı ile ilgili bilgiler

- NATO görev gücü olarak seçilen birlik hakkındaki bilgiler

- E.B.nin katıldığı tüm toplantıların ayrıntıları ve bu toplantılarda alınan kararlar

- Genelkurmay Başkanlığının yayımladığı istihbarat raporlarında geçen konular

- Gaziantep'te sınır ötesi operasyonlar için bekletilen hazır kıta birliklerinin bilgileri

XL. Söz konusu görüşmelerin içeriği başvurucunun ODA TV'de yazdığı köşe yazıları arasında benzerlik bulunduğu, başvurucunun E.B. ile yaptığı görüşmelerdeki konuların ODA TV'de yazdığı köşe yazılarında da işlendiği belirtilmiş ve bu kapsamda altı yazıya yer verilmiştir (23/5/2018 tarihli ve *"Hulusi Akar bizim kardeşimizdir"* konu başlıklı yazı; 25/11/2019 tarihli ve *"Ne yani devletin gazetesi de mi yalan yazdı"* konu başlıklı yazı; 18/12/2019 tarihli ve *"Libya'ya ne tür 'asker' gönderilecek"* başlıklı yazı; 24/12/2019 tarihli ve *"Kim bu Hafter'le görüşen Türk komutanlar"* başlıklı yazı; 20/1/2020 tarihli ve *"Libya'ya hangi komutan gitti... Yerine kim geldi"* başlıklı yazı; 23/2/2020 tarihli ve *"Suriye milli ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti."* başlıklı yazı).

XLİ. Başvurucunun E.B.den almış olduğu bilgileri açıklamadığı ve kimseyle paylaşmadığı iddiasına ilişkin olarak;

- E.B.nin O. ile 20/12/2019 tarihinde yaptığı görüşmesine atıf yapılarak bu görüşmede geçen konularla ilgili olarak başvurucunun ODA TV'deki köşesinde 23/5/2018 tarihinde *"Hulusi Akar bizim kardeşimizdir"* başlıklı, 25/11/2019 tarihinde *"Ne yani devletin gazetesi de mi yalan yazdı"* başlıklı yazı yayımladığı ileri sürülmüştür.

- E.B.nin 30/12/2019 tarihinde başvurucu ile yaptığı görüşmede *"Özgür Suriye Ordusuna bağlı askerlerin Libya'ya götürüldüğü"* şeklinde konuşarak başvurucuya bilgiler verdiği, bu bilgiler üzerine başvurucunun 23/2/2020 tarihinde *"Suriye Milli Ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti"* başlıklı yazıyı yayımladığı belirtilmiştir.

- E.B.nin 13/1/2020 tarihinde başvurucu ile yaptığı görüşmede *"Libya'da görevlendirilen birliklerin komutanının Libya'ya gittiği"* bilgisini verdiği, başvurucunun da bu bilgi üzerine 20/1/2020 tarihinde *"Libya'ya hangi komutan gitti. Yerine kim geldi"* başlıklı yazıyı yayımladığı ileri sürülmüştür.

- Başvurucu ile E.B. arasında 28/12/2019 tarihinde yapılan görüşmede "*...Şimdi şu anda gidecek birlik Üçüncü Komando Tugayı var, O..*", "*Onu belirlemeye çalışıyoz, gönüllülük esası dedik...*" , "*...Ordaki Kayseri Komandoyu çıkartacaklar ordan...*", "*...İşe yaramıyo artık, ordan İskenderun Limanından bindirip göndermeyi planlıyolar...*" , "*... Ya benim tahminim on beşinde oraya ayak basarlar, ocağın...*" şeklinde ifade edilen bilgiler ile arama sonucunda başvurucudan ele geçirilen elle yazılmış notlarının uyumlu olduğu ileri sürülmüştür.

xlii. Sonuç olarak başvurucunun basın özgürlüğünün yasal sınırlarını aşarak ilk bakışta millî güvenliği ilgilendirdiği anlaşılmasına rağmen devletin gizli kalması gereken askerî harekât planı dâhilinde Libya'ya giden birlik ve o birliğin komutanının adı da dâhil olmak üzere birçok gizli bilgiyi açıkça köşesinde yazarak devletin gizli kalması gereken bilgilerini temin edip açıkladığı, ayrıca aynı mahiyetteki görüşmelere devam ederek bilgi almayı sürdürdüğü, kendi telefonu dışında eşinin kullandığı telefona da Whatsapp uygulaması üzerinden bilgi/belge gönderilmesini istediği, yine posta yoluyla da aynı mahiyetteki bilgi ve belgeleri gönderebileceğini [E.B.ye] söylediği iddia edilmiştir.

22. Ankara 26. Ağır Ceza Mahkemesi 29/9/2020 tarihinde iddianamenin kabulüne karar vermiş ve E.2020/206 sayılı dosya üzerinden kovuşturma başlamıştır. Mahkeme, tensip incelemesinde verdiği ara kararında Millî Savunma Bakanlığına müzekkere yazılarak iddianamede "*Gizli 1*", "*Gizli 2*" şeklinde kodlanan bilgi ve belgelere sanık E.B.nin görevi gereği ulaşma yetkisinin olup olmadığının sorulmasına karar vermiştir.

23. Bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla dava ilk derece mahkemesinde derdesttir ve başvurucunun tutukluluk hâli devam etmektedir.

24. 9/11/2020 tarihli duruşmada başvurucunun yurt dışına çıkışının yasaklanması şeklinde adli kontrol şartıyla tahliyesine karar verilmiştir. Kararın gerekçesi şöyledir:

> *"Sanık Müyesser Uğur yönünden Tape kayıtlarının içeriği ile sanığın savunmasının alınmış olması gözönüne alınarak suç vasfının değişme ihtimalide gözönüne alınarak bu aşamada adli kontrol hükümlerinin yeterli olacağı kanaati ile sanığın adli kontrol altına alınmak suretiyle tahliyesine...* [karar verildi.]*"*

25. Mahkeme aynı duruşmada sanıklar hakkında gizli bilgileri temin etme suçu bakımından bir değerlendirme yapılıp yapılmayacağı hususunda Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına bildirimde bulunulmasına, verilecek kararın bir örneğinin dosyaya gönderilmesinin istenmesine karar vermiştir.

26. Aynı duruşmada başvurucu, emekli Emniyet Müdürü H.A. tarafından düzenlendiği belirtilen bir uzman görüşü sunmuştur. Uzman mütalaasında gizli olduğu belirtilen bilgilerle ilgili ayrıntılı değerlendirmeler yapılmıştır. Bu kapsamda;

- *"Rusya ile devriye yapılması, devriyede (aks kırılması, araçların çamura batması) şeklinde olayların meydana gelmesi"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak Suriye'de rejim güçleri ile muhalif kesimler arasında Rusya ile yapılan müşterek devriye işlemlerinin devlet gizliliği ile ilgili bir konu olmadığı, devriye olayının uluslararası bir mutabakata dayanılarak yapıldığı, dünya kamuoyuna açıklanan bir konu olduğu, söz konusu devriyelerin rejim güçlerinin ve muhalif güçlerin gözü önünde yapıldığı, TSK'ya ait araçların arızalanmasının gizli bir bilgi olduğunun söylenemeyeceği belirtilmiştir.

- *"Libya'ya gönderilecek Arapça bilen personel miktarı, Libya'ya hangi tarihte gidileceği"* şeklinde bilgi verildiği iddiasına ilişkin olarak bu bilgiye dayanak yapılan görüşmede Libya'ya gönderilecek Arapça bilen personel ile ilgili bir konuşma geçmediği, böyle bir konuşmanın E.B. ile diğer şüpheli arasında gerçekleştiği, gözlem noktalarına giden ikmal araçlarının Rusya ve Suriye rejimi askerleri tarafından aranması şeklindeki bilginin ise zaten arama yapan kişilerce bilindiği, bu bilginin gizli olduğunun söylenemeyeceği belirtilmiştir.

- *"Libya'ya gidecek personelin en geç perşembe günü hazır olması istendi"* şeklindeki mesajda 2/1/2020 gibi bir tarih bulunmadığı, ayrıca Libya'ya gönderilecek askerler konusunun 2/1/2020 tarihinde TBMM'de görüşüleceğinin herkesçe bilindiği, bu konuyla ilgili basında birçok haber yapıldığı belirtilmiştir.

- *"Rusya İdlip'teki tüm gözetleme noktalarının boşaltılmasını istedi"* şeklindeki bilginin kamuoyunca bilinmesinin ulusal güvenlik açısından sorun oluşturmayacağı, kaldı ki söz konusu mesajın atılmasından önce bu konunun basında yer aldığı ve dillendirildiği (haber linklerine yer verilerek) belirtilmiştir.

- *"Libya görevi için Siirt Komando Tugayı'nın hazırlık yaptığı"* şeklindeki konuşma içeriğinde Rusların boşaltılmasını istediği bölgede Siirt Komando Tugayının olduğundan, Rusların *"Boşalt."* demesi üzerine Siirt Komando Tugayının gündeme geldiğinden bahsedildiği, oradaki hasım güçlerin bildiği ve istediği bir durumun gizliliğinden söz edilemeyeceği, ayrıca Siirt Komando Tugayı ile ilgili olarak internette birçok haberin ve görselin bulunduğu belirtilmiştir.

- *"Libya'ya görevlendirilen personelin Antep'te toplanacağı, İskenderun'dan deniz yoluyla Trablusgarp'a gidecek birliğin 3. Komd. Tugayı olması"* şeklindeki bilginin daha önce kamuoyunda yer aldığı belirtilmiştir (Haber linki verilmiştir.).

- *"Libya Görev Kuvvet Komutanının Korgeneral M.G. olduğu ve Libya'ya gittiği"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak bu konuşmadan önce birçok gazetede Libya'ya bir korgeneralin gittiğinin haberleştirildiği ve kamuoyuna açıklandığı, bu kişinin 10/1/2020 tarihinde Libya askerî müşaviri olarak atandığı, böyle bir göreve atanan kişinin Libya'da görev komutanı olmasının zaten tahmin edilebileceği, bu bilginin paylaşılması nedeniyle devletin askerî veya siyasi olarak zarar görmesinin mümkün olamayacağı, böyle bir bilginin gizli olamayacağı belirtilmiştir.

- *"Libya'ya görevlendirilen silahlı Tugay seviyesinde bir birliğin 20-21 Ocak 2020 gecesi intikal ettiği"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak Libya'ya asker gönderileceğinin zaten kamuoyunda bilindiği, bu konuya ilişkin olarak yetkililerce de birçok açıklama yapıldığı (Haber linkleri verilmiştir.), bu haberlerden sonra

yapılan konuşmayla gizli kalması gereken bir sırrın ifşa edilmesinin mümkün olamayacağı belirtilmiştir.

-*"Hafter'e bağlı güçlerin birliğimizin bulunduğu havaalanını bombaladığı insansız hava aracının düşürüldüğü"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak meydana gelmiş bir vakanın nakledilmesinin suç oluşturmayacağı, düşman kuvvetlerince yapılan bir işin gizli sayılmasının bir mantığının olmadığı, kaldı ki bu konuşmadan önce insansız hava aracının düşürüldüğüyle ilgili haberlerin basında yer aldığı (Haber linkleri verilmiş.) ileri sürülmüştür.

- *"Özgür Suriye Ordusu tarafından 4 Rus özel kuvvet personelinin öldürüldüğü, 50 istihkam subayının bölgedeki gözlem noktalarının tahkim edilmesinde görevlendirildiği"* şeklindeki konuşmada E.B.nin başvurucuyla Genelkurmay Başkanlığı istihbarat raporlarında geçen konuları paylaştığı ileri sürülmüş ise de söz konusu konuşmada istihbarat raporlarında geçen bir bilginin değil olması muhtemel bir olaya ilişkin yorumun paylaşıldığı, bu bilginin gizli kabul edilemeyeceği, Özgür Suriye Ordusu tarafından dört Rus özel kuvvet personelinin öldürülmesinin Türk devletinin gizli bilgisi sayılamayacağı, kaldı ki bu konunun daha önce haberleştirildiği (Haber linkleri verilmiş.) belirtilmiştir.

- *"Suriye/Taftanaz Üssünün takviye edileceği, mayın/EYP'lere yönelik kullanılmak üzere yeni bir sistemin gönderildiği, bölgede meydana gelen saldırılarda 5 personelin şehit edildiği, 5 personelin de yaralandığı"* şeklindeki konuşma içeriğinde Taftanaz Üssü'nün takviyesi hakkında bir bilginin verilmediği, mayın sisteminden de bahsedilmediği, vurulan Türk konvoyunun bu bölgeye giden bir konvoy olduğu ima edilerek yorum yapıldığı, zaten bu konunun hasım güçlerce tespit edilmesi üzerine saldırının gerçekleştiği, Taftanaz Üssü ile ilgili daha önce ayrıntılı birçok haber yapıldığı (Haber linkleri verilmiş.), şehitlerle ilgili de söz konusu konuşmadan önce haberlerin basında yer aldığı belirtilmiştir.

- *"66'ncı Mknz. P.Tug. K.lığınca NATO görevi için bölük seviyesinde hazırlık yapıldığı, konteynr geldiği"* şeklindeki konuşmada da Türkiye'nin NATO üyesi olması hasebiyle bu üyelik çerçevesinde bir birlik içindeki nöbet değişimiyle ilgili anlatımın yer aldığı, bu nöbet değişiminin NATO üyesi ülkeler tarafından zaten bilindiği, hâl hatır sorma tarzındaki bir konuşmada geçen bu bilginin sır sayılacak özel bir niteliği olmadığı belirtilmiştir.

- *"Rusya'nın uyarısına rağmen topçu atışlarına devam edilmesi sonucu yapılan hava harekâtında 2 şehit verildiği"* şeklindeki bilginin anılan konuşmadan önce basında yer aldığı, bu konuda yetkili makamlarca açıklamalar yapıldığı, dolayısıyla gizli bilgiden bahsedilemeyeceği belirtilmiştir.

- *"3. Komando Tugay Komutanlığına ait bir taburun bu tarih itibariyle saat 18:00 civarında Oğulpınar'a intikâl ettiği ve bölgeye sokulacağı"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak Suriye'de birçok Türk birliğinin olduğu, bu birliklerin Hatay ve Gaziantep bölgesinden Suriye'ye giriş yaptığı, Oğulpınar Sınır Kapısı'ndan yüzlerce birliğin daha önce giriş yaptığı hatta bu yerin daha önce pek çok üst düzey yetkilisince basının önünde ziyaret edildiği, böyle bir yere bir taburun kaydırılması bilgisinin devletin güvenliği açısından ciddi bir sakınca oluşturmayacağı, ayrıca başvurucunun isteği üzerine paylaşılmadığı, bu nitelikteki askerî sevkiyat ile ilgili daha pek çok haberin yapıldığı ve bunun bir sorun oluşturmadığı belirtilmiştir.

- *"Sarıkamış Komando Tugayının bir taburunun İdlib'te hava saldırısına uğradığı, 2 şehit, 11 yaralı bulunduğu"* şeklindeki bilgiye ilişkin olarak vuku bulmuş bir olayın gizli sayılamayacağı, devletin bu olayın meydana gelmesiyle zarar gördüğü, bu olayın açıklanması nedeniyle devletin güvenliğinin zarar gördüğünün söylenemeyeceği ifade edilmiştir.

27. 9/11/2020 tarihli duruşmadaki ara kararına istinaden Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca başvurucu hakkında devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme (5237 sayılı Kanun'un 327. maddesi) suçundan da iddianame düzenlenmiştir. Bu iddianame Mahkemece 14/12/2020 tarihinde kabul edilmiş ve E.2020/276 sayılı dosya üzerinden kovuşturma başlamıştır. Mahkeme aynı tarihte bu davanın E.2020/206 sayılı dosyada devam eden dava ile birleştirilmesine karar vermiştir.

28. 6/1/2021 tarihli ikinci duruşmada sanık E.B.nin görevi gereği bahse konu bilgi ve belgelere erişim yetkisinin bulunup bulunmadığı yönünde Kara Kuvvetleri Komutanlığına yazılan müzekkereye cevap verilmiştir. Bu müzekkere cevabına göre otuz bir evraktan beşi ile ilgili olarak E.B.nin erişim yetkisinin olduğu, bu evraklardan 27/12/2019 tarihli konuşmada geçen Libya'ya gönderilecek Arapça bilen personel sayısına ve 28/2/2020 tarihli konuşmada geçen 3. Komando Tugayına ait bir taburun bu tarih itibarıyla saat 18.00 civarında Oğulpınar'a hareket edeceğine ilişkin evrakın sanığa havale edilmediği, 30/12/2019 tarihli konuşmada geçen Libya'ya görevlendirilen personelin en geç 2/1/2020 tarihinde hazır olmasına ilişkin belgenin 31/12/2019 tarihinde sanığa havale edildiği, sanığın da bu belgeyi 13/1/2020 tarihinde okuduğu, Libya görevi için E/H sistemi talebine ilişkin üç evrakın 30/12/2019 tarihinde farklı saatlerde iki kez havale edildiği ancak sanığın bu evrakı okumadan sildiği, 15/2/2020 tarihli konuşmada geçen 66. Mknz. P. Tug.nın bölük seviyesinde hazırlık yaptığına ilişkin belgenin 5/2/2020 tarihinde sanığa havale edildiği, sanığın bu belgeyi 6/2/2020 tarihinde okuduğu bildirilmiştir.

29. Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme suçundan cezalandırılması istemiyle başvurucu hakkında dava açılmış ise de Mahkemece başvurucunun eyleminin yasak bilgileri temin etme suçu kapsamında kaldığı değerlendirilmiş ve bu suçtan verilen 1 yıl 1 ay 10 günlük hapis cezasının ertelenmesine karar verilmiştir. Başvurucunun devletin güvenliğine ilişkin bilgileri açıklama suçundan cezalandırılması istemiyle dava açılmış ise de başvurucunun eyleminin yasak bilgileri açıklama suçu kapsamında kaldığı değerlendirilmiş ve bu suçtan 2 yıl 6 ay hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Mahkeme, başvurucu ile E.B. arasındaki telefon konuşmaları ile mesajlaşmaları tek tek değerlendirerek başvurucunun bu bilgileri görevi gereği temin etme imkânının olmadığını, bu bilgileri E.B. aracılığı ile temin ettiğinin sabit olduğunu açıklamıştır. Mahkemeye göre bu konuşma ve mesajlarda geçen söz konusu bilgilerin, devletin güvenliği ve menfaati için gizli tutulduğu, dolayısıyla sır olarak kabul edilmesi gerektiği açıktır. Mahkemenin değerlendirmeye aldığı bilgilerin özünde devlet sırrı niteliğinde bir bilgi mi yoksa yetkili makamların açıklamasını yasakladığı bir bilgi mi olduğu hususunu tartışan Mahkeme, bu bilgilerin özünde devlet sırları kadar olmasa da devlet menfaatleri için önemli görülen bilgi veya belgeler olarak kabul edilmesi gerektiğinden hareketle başvurucunun bu eyleminin 5237 sayılı Kanun'un 334. maddesindeki suç kapsamında olduğu sonucuna varılmıştır. Mahkeme, bazı konuşma ve mesajlaşmalar yönünden ise daha önce kamuya aleni hâle gelmesi veya suç teşkil edecek bir bilgiyi temininin söz konusu olmadığı gerekçesiyle değerlendirmeye esas almadığını belirtmiştir. Bazı kayıtlar yönünden ise Millî Savunma Bakanlığınca herhangi bir cevap verilmediği gerekçesiyle açıklanması yasak nitelikte bir bilginin olup olmadığı tespit edilemediğinden bu hususların sanık aleyhine değerlendirilmediği ifade edilmiştir.

30. Mahkeme, açıklama eylemi yönünden ise başvurucunun E.B.den temin ettiği bilgileri altı köşe yazısında paylaştığını belirtmiştir. Değerlendirmeye esas alınan bu yazılar 23/5/2018 tarihli ve *"Hulusi Akar bizim kardeşimizdir"* konu başlıklı yazı, 25/11/2019 tarihli ve *"Ne yani devletin gazetesi de mi yalan yazdı"* konu başlıklı yazı, 18/12/2019 tarihli ve *"Libya'ya ne tür 'asker' gönderilecek'"* konu başlıklı yazı, 24/12/2019 tarihli ve *"Kim bu Hafter'le görüşen Türk komutanlar"* konu başlıklı yazı, 20/1/2020 tarihli ve *"Libya'ya hangi komutan gitti... Yerine kim geldi"* konu başlıklı yazı ile 23/2/2020 tarihli ve *"Suriye milli ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti."* konu başlıklı yazılardır. Mahkemeye göre yalnızca 13/1/2020 tarihli konuşmadaki Libya'ya giden birliğin komutanın başvurucunun 20/1/2020 tarihli yazısında açıklanması özünde devlet sırrı kadar olmasa da devlet menfaatleri için önemli görülen bilgi olarak kabul edilmesi gerekir. Mahkeme diğer yazılarda ise suç teşkil eden bilgilerin yer almadığını değerlendirmiştir. Mahkeme sonuç olarak başvurucunun eyleminin 5237 sayılı Kanun'un 336. maddesindeki suç kapsamında olduğunu kabul etmiştir. Mahkeme bir bilginin haber değeri taşıması için kamuoyunda ilgi uyandıracak nitelikte olması gerektiğini, başvurucunun temin ettiği bilgilerin ise kamuoyunun ilgisini çekebilecek nitelikte olmayıp tamamen askerî işleyişle ilgili olduğunu değerlendirmiştir. Mahkemeye göre başvurucu da sadece tek bir bilgiyi kamuoyu ile paylaşmıştır. Mahkeme, basın özgürlüğünün sınırlanabileceğini, başvurucu ile E.B. arasında geçen ve suç teşkil eden konuşmalardaki bilgilerin devletin menfaatleri için önemli kabul edilen bilgiler olduğu için basın özgürlüğünün sınırları dışında kaldığını açıklamıştır. Mahkeme ayrıca mesleki deneyimi ve tecrübesi olduğu bilinen başvurucunun deneyimi sebebiyle hangi bilgilerin sır olarak kabul edilip edilmeyeceğini bilebilecek durumda olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme son olarak başvurucunun E.B.den istihbarat raporları olup olmadığını da sorduğunu dikkate alarak başvurucunun bilerek ve isteyerek bu bilgileri almak amacıyla hareket ettiğini değerlendirmiştir.

31. Dava, bireysel başvurunun incelendiği tarih itibarıyla istinaf aşamasında derdesttir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

1. Kanun Metinleri

32. 5271 sayılı Kanun'un *"Tutuklama nedenleri"* kenar başlıklı 100. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"(1) Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren somut delillerin ve bir tutuklama nedeninin bulunması halinde, şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilebilir. İşin önemi, verilmesi beklenen ceza veya güvenlik tedbiri ile ölçülü olmaması halinde, tutuklama kararı verilemez.*
>
> *(2) Aşağıdaki hallerde bir tutuklama nedeni var sayılabilir:*
>
> *a) Şüpheli veya sanığın kaçması, saklanması veya kaçacağı şüphesini uyandıran somut olgular varsa.*
>
> *b) Şüpheli veya sanığın davranışları;*
>
> *1. Delilleri yok etme, gizleme veya değiştirme,*

2. Tanık, mağdur veya başkaları üzerinde baskı yapılması girişiminde bulunma,

Hususlarında kuvvetli şüphe oluşturuyorsa."

33. 5237 sayılı Kanun'un *"Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama"* kenar başlıklı 329. maddesi şöyledir:

"(1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri açıklayan kimseye beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, savaş zamanında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa, faile on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilir.

(3) Fiil, failin taksiri sonucu meydana gelmiş ise birinci fıkrada yazılı olan halde, faile altı aydan iki yıla, ikinci fıkrada yazılı hallerden birinin varlığı halinde ise üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir."

34. 5237 sayılı Kanun'un *"Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme"* kenar başlıklı 327. maddesi şöyledir:

"(1) Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından, niteliği itibarıyla, gizli kalması gereken bilgileri temin eden kimseye üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiil, savaş sırasında işlenmiş veya Devletin savaş hazırlıklarını veya savaş etkinliğini veya askerî hareketlerini tehlikeye koymuşsa müebbet hapis cezası verilir."

2. Yargıtay Kararı

35. Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 8/3/2018 tarihli ve E.2016/6690 ve K.2018/604 sayılı kararında 5237 sayılı Kanun'un 326. ile 339. maddeleri arasında düzenlenen suçlar bakımından ayrıntılı bazı değerlendirmeler yapılmıştır. Daire bu suçlar ile korunan hukuki yararın; devlet güvenliği, iç veya dış siyasal yararları ve millî savunmaya ilişkin menfaatler olduğunu belirtmiştir. Madde gerekçesinde ifade edildiği şekliyle korunan menfaatin millî savunma olarak belirtilmesine vurgu yapan Daire, korunan hukuki değerin belgenin veya bilginin ihtiva ettiği sır olmayıp devletin güvenliği ve siyasi menfaatleri olduğunu açıklamıştır. Daireye göre önemli olan husus temin edilen ya da açıklanan bilgilerin devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları gereği gizli kalmasının zorunlu olmasıdır. Daire, suçların konusunu ise devletin güvenliği veya iç ya da dış siyasal yararları gereği, *niteliği bakımından* gizli kalması gerekli bilgilerin oluşturduğunu ifade etmiştir. Daireye göre gizliliği gerekli kılan husus devletin güvenliği veya iç ve dış siyasal yararlarıdır. Daire ayrıca devletin güvenliği veya siyasal yararları ile yakından ilgili olan ve elde edilmesi bu değerleri tehlikeye sokabilecek mahiyet taşıyan bu bilginin özünde sır niteliğinde olması da gerektiğini belirtmiştir. Daire bilginin temin edilmeden önce açıklanmış veya herkes tarafından bilinen bir husus hâline gelmiş ise artık sır olma vasfını kaybettiği için teminin suç oluşturmayacağını ifade etmiştir. Bununla birlikte daha önce kısmen açıklansa veya yayına konu olsa da kapsam ve niteliği itibarıyla devletin güvenliği veya siyasal yararlarını koruma kabiliyetini muhafaza eden bilginin teminin de bu suçlara vücut vereceği açıklanmıştır. Daireye göre gizli kalması gerekli bilgilerin temin edilmesi veya açıklanması dışında başka

bir neticenin gerçekleştirilmesi şartı aranmamıştır. Daire; temin etmenin belgelerin alınmasını gerektirmeden bu belgelerin içindeki bilgilerin öğrenilmesi anlamında olduğunu, temin etmenin bilgiyi içeren belgeyi ele geçirme, kopyasını elde etme, fotoğrafını çekme, başka bir yere kaydetme gibi çeşitli davranışlarla işlenebileceğini açıklamıştır. Bilginin temini için kullanılan vasıtanın önemi olmadığı gibi bilgiyi içeren belgenin de elde edilmiş olması ve temin edilen bu bilginin başkasına verilmesinin şart olmadığı ifade edilmiştir. *Açıklama* ise devlet sırlarının bir veya birden fazla kişiye her ne suretle olursa olsun bildirilmesi ya da nakledilmesi olarak tanımlanmıştır. Daireye göre 5237 sayılı Kanun'un 330. maddesini, 329. maddesinden ayıran unsur, devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları gereği niteliği bakımından gizli kalması gerekli bilgilerin siyasal veya askerî casusluk özel maksadı/saiki ile açıklanmasıdır.

36. Daire hangi bilgilerin *devlet sırrı* olarak tasnif edileceğine karar verme yetkisinin sır teşkil eden alan kanunla belirlenecekse Türkiye Büyük Millet Meclisine, idari bir kararla tespit edilecekse yürütme organına ait olduğunu vurgulamıştır. Daireye göre yargılama yapan mahkemenin görevi idari kararla sır olarak tasnif edilen bilginin;

i. Kanunun belirlediği *devletin güvenliği, iç veya dış siyasi yararları* alanına ilişkin olup olmadığı, bilginin devletin elinde veya kontrolünde bulunup bulunmadığı, açıklanması hâlinde ulusal güvenlik veya uluslararası ilişkiler bakımından ciddi zarar ve tehlikeye sebebiyet verip vermeyeceği,

ii. Sır kararının yetkili makamlarca usulüne uygun olarak verilip verilmediği,

iii. Sırrın daha önce açıklanması nedeniyle herkes tarafından bilinen şey hâline gelip gelmediği,

iv. Sır olarak kabul edilen bilginin bir suçun işlenmesine ilişkin olup olmadığı,

v. Temin suçları yönünden sırrın temininde özel bir çaba sarf edilip edilmediği,

vi. Ölçülülük ilkesine uyulup uyulmadığı hususlarını tartışıp değerlendirmek ve denetlemekten ibarettir.

B. Uluslararası Hukuk

37. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (Sözleşme) 10. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan *"gizli olarak elde edilen bilgilerin açıklanması"* ifadesini sır tutma yükümlülüğü olan bir kişinin aldığı gizli bir bilgiyi açıklamasını veya bu şekilde bir yükümlülük altında olmayan gazeteci gibi üçüncü bir kişinin elde ettiği gizli bir bilgiyi açıklamasını kapsayacak biçimde yorumlamıştır (*Stoll/İsviçre* [BD], B. No: 69698/01, 10/12/2007, § 61).

38. AİHM'e göre devlet kararları ve faaliyetleri, gizli veya sır niteliği nedeniyle yargı denetimleri ya da demokratik denetim dışında kaldığında basın özgürlüğü daha fazla önem arz etmektedir. Bu çerçevede devlete ait gizli bilgilerin açıklanması demokratik bir toplumda çok önemli bir rol oynamaktadır; bu durum, sivil toplumun hükûmetin faaliyetlerini denetlemesine imkân vermektedir zira sivil toplum, menfaatlerinin korunmasını hükûmete bırakmıştır. Üstelik bir gazeteciye, gizli veya sır niteliğindeki bilgileri açıklama nedeniyle verilen ceza, kamu yararı sorunlarıyla ilgili olarak kamuyu bilgilendirme hususunda medya

çalışanlarını caydırabilmektedir. Benzer durumda basının kaçınılmaz nitelikteki *bekçi köpeği* rolü zarar görebilecek, kamuya doğru ve güvenilir bilgi sunma imkânı olumsuz yönde etkilenebilecektir (*Görmüş ve diğerleri/Türkiye,* B. No: 49085/07, 19/1/2016, § 48).

39. AİHM, belirli hassas bilgi ögelerinin gizli veya sır niteliğini korumayı ve bu amaca aykırı eylemleri kovuşturmayı amaçlayan düzenlemeler konusunda üye devletlerde önemli farklılıklar olduğunu kaydetmiştir. Dolayısıyla devletlerin bu alanda belirli bir takdir marjlarının olduğuna işaret etmiştir (*Stoll/İsviçre,* § 107).

40. AİHM'in yerleşik içtihadına göre, bir kez kamuya açık hâle getirildikten veya gizli olmaktan çıktıktan sonra bilgilerin ifşa edilmesini önlemek demokratik toplumda gerekli bir müdahale sayılamayacaktır (*Observer ve Guardian/Birleşik Krallık,* B. No: 13585/88, 26/11/1991, §§ 66-70; *Weber/İsviçre,* B. No: 11034/84, 22/05/1990 § 49; *Sunday Times/Birleşik Krallık (No. 2),* (B. No: 13166/87, 26/11/1991, §§ 52-56. AİHM gizli bilgilerin veya ulusal güvenlik meseleleriyle ilgili bilgilerin gazeteciler tarafından ifşa edilmesiyle ilgili birçok davada, devletin aldığı tedbirlerin gazetecilerin ifade özgürlüğüne müdahale teşkil ettiğine karar vermiştir (*Girleanu/Romanya,* B. No: 50376/09, 26/6/2018, §§ 71, 72; *Dammann/İsviçre*, B. No: 77551/01, 25/4/2006, § 28).

41. AİHM; ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin gerekliliğini değerlendirirken çatışan menfaatlerin dengelenmesi, başvuruculaın tutumu, yerel mahkemeler tarafından yapılan inceleme ve cezanın orantılılığı gibi çeşitli kriterleri gözönünde bulundurmaktadır (*Stoll/İsviçre,* § 112). İlgili menfaatleri değerlendirirken AİHM, öncelikle söz konusu belgenin içeriğinin kamu yararına yönelik bir tartışmaya katkıda bulunup bulunmadığını incelemektedir (*Stoll/İsviçre,* §§ 118-124). AİHM ayrıca somut davada değerlendirmeye tabi tutulacak menfaatlerin niteliğini de dikkate almaktadır (*Stoll/İsviçre,* §§ 115, 116). Bu bağlamda AİHM vatandaşların ilgili ulusal makamlara güven duymalarının sağlanması gibi menfaatlere de atıfta bulunmuştur (*Görmüş ve diğerleri/Türkiye,* § 63).

42. AİHM, gazetecilerin tutumlarının değerlendirilmesinde gazetecinin gizli bilgiyi elde etme yöntemi ve söz konusu yayının şekli olmak üzere iki hususun dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir (*Stoll/İsviçre,* § 140). Bu kapsamda başvurucunun bir gazetecilik araştırması bağlamında gizli askerî bilgilerin ifşası nedeniyle yaptırıma maruz kaldığı bir davada AİHM; başvurucunun özel görev ve sorumlulukları bulunan silahlı kuvvetlerin bir üyesi olmamasını, bilgileri hukuka aykırı yollarla elde etmemesini ve aktif olarak da elde etmeye çalışmamasını başvurucunun tutumu kriteri açısından ihlal sonucuna ulaşırken dikkate almıştır (*Girleanu/Romanya,* § 91).

43. Başvurucu gazetecilerin polislerin görüşmelerini yasa dışı olarak dinlediği bir davada ise AİHM, sorumlu gazetecilik kavramının gazetecilerin ceza kanunlarına uyma yükümlülüğünü ihlal ettikleri durumlarda -cezai nitelik taşıyanlar da dâhil olmak üzere- yasal yaptırımlara maruz kalabileceğinin farkında olmasını gerektirdiğini belirtmiştir (*Brambilla ve diğerleri/İtalya,* B. No: 22567/09, 23/6/2016, § 64). Bu husus bir gazetecinin bilgi elde etmek için hileye, tehdide başvurması veya bilgi almak istediği kişiye başka bir şekilde baskı uygulaması durumunda da geçerlidir (*Dammann/İsviçre,* § 55). Bununla birlikte bir başvurucunun bu açıdan yasa dışı hareket etmemiş olması, onun görev ve sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin değerlendirilmesinde mutlaka belirleyici bir faktör değildir (*Stoll/İsviçre,* § 144).

44. Yerel mahkemelerce yapılan inceleme kriteri açısından AİHM, geleneksel olarak devletin egemenliğinin sert çekirdeği ile ilgili bir alan olan ulusal çıkarların tanımlanmasında Sözleşme'ye taraf devletlerin yerini almak gibi bir görevi olmadığını, bununla birlikte 10. madde ile güvence altına alınan hakların kullanımına yapılan müdahalenin incelenmesinde yargılamanın hakkaniyete uygunluğuna ilişkin tespitlerin de dikkate alınması gerekebileceğini belirtmiştir (*Görmüş ve diğerleri/Türkiye,* § 64). Bu kapsamda *gizlilik* kavramının tamamen şeklî uygulanmasının söz konusu çıkarların dengelenmesini gerçekleştirmek amacıyla gizli belgelerin maddi içeriğini dikkate almasını önleyecek kadar hâkimi engelleyip engellemediğinin incelenmesi gerekmektedir. Böyle bir imkânsızlık, Sözleşme'nin 10. maddesi ile korunan hakların kullanımına yapılan müdahalenin haklı gösterilmesinin denetlenmesine engel olacaktır (*Görmüş ve diğerleri/Türkiye,* §§ 64-66).

45. AİHM ayrıca yerel mahkemelerin başvurucunun tutumunu dikkate almalarının, söz konusu bilgilerin gerçekten bir tehdit oluşturup oluşturmayacağını teyit etmelerinin ve söz konusu belgelerin gizliliğini korumaya yönelik menfaat ile bir gazetecilik araştırmasından doğan menfaat ile kamuoyunun ifşadan ve hatta belgelerin gerçek içeriğinden haberdar olma menfaati arasında bir dengeleme yapılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir (*Girleanu/Romanya,* § 95).

46. Yaptırımın orantılılığıyla ilgili olarak AİHM, gizli askerî bilgilerin ifşasına ilişkin cezai yaptırımlara dair davalarda ulusal makamlara belirli bir takdir payı bırakılması gerektiğini vurgulamıştır. Ancak AİHM bir gazetecilik araştırması için uygulanan para cezasının nispeten düşük miktarının bile Sözleşme'nin 10. maddesinin ihlal edildiğine karar vermesini engellemeyeceğini belirtmiştir. AİHM'e göre bir kişinin salt mahkûm edilmesi bazı durumlarda verilen cezanın hafif niteliğinden daha önemli olabilir. AİHM belgelerin gizliliği kaldırıldıktan sonra, başvuruculara herhangi bir yaptırım uygulanıp uygulanmayacağı hususunun daha kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamıştır (*Girleanu/Romanya,* §§ 96-98).

V. İNCELEME VE GEREKÇE

47. Anayasa Mahkemesinin 7/4/2022 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

48. Başvurucu; suç işlediğine dair kuvvetli şüphenin söz konusu olmadığını, üzerine atılı suçun oluşabilmesi için devlete ait gizli bilgilerin, devletin menfaatlerine yönelik yakın ve acil bir tehlikenin olması gerektiğini, tutuklanmasına gerekçe gösterilen iki yazının hâlen erişime açık yazılar olduğunu, bu yazılardaki bilgilerin gizli olmadığını, açık kaynaklardan alınan bilgilere dayandığını, dolayısıyla gizli bilgilerin ifşasından bahsedilemeyeceğini, suçlamaya dayanak oluşturan telefon konuşmalarına ilişkin tapelerin ve el konulan dijital materyallerin soruşturma makamlarının elinde olduğunu, bu delillerin karartılmasının mümkün olmadığını, tanınan saygın bir gazeteci olduğundan kaçma şüphesinin de bulunmadığını, hukuka aykırı bir şekilde tutuklandığını belirterek kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

49. Bakanlık görüşünde; başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağının olduğu, tutuklama kararında ve iddianamede açıklanan gerekçeler ile bu eylemlere ilişkin olarak dayanılan delillerin içeriği dikkate alındığında tutuklama anında kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu belirtilmiştir. Tutuklamanın meşru amacının bulunup bulunmadığı ile ilgili olarak tutuklama kararında isnat edilen suçun ağırlığı ve önemine dayanıldığı, ayrıca kaçma ihtimalinin bulunduğuna da işaret edildiği, bu nedenle tutuklama tedbirinin meşru amaçlara dayandığı ileri sürülmüştür. Bakanlık; isnat edilen suçun ağırlığı, niteliği ve önemi gözönünde bulundurulduğunda başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirlerinin ölçülü olduğu ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varılmasının keyfî ve temelsiz olduğunun söylenemeyeceğini, isnat edilen suçun devlet güvenliğini ilgilendiren ve kamuyu ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakabilecek bir suç olduğunun dikkate alınması gerektiğini belirtmiştir.

50. Başvurucu; Bakanlık görüşüne karşı beyanında İstanbul'da görev yapan bir asker hakkındaki ihbar üzerine soruşturma başlatıldığını, suç yeri İstanbul olmasına rağmen görevsizlik kararı verilmeyerek Başsavcılıkça soruşturma başlatıldığını, casusluk durumunda uygulanması gereken fiziki takip gibi yöntemlerin uygulanmadığını, sadece telefon dinlemesi yoluna gidildiğini, bu suretle de tesadüfen kendisine ulaşıldığını, iddianamede yer verilen yazıların hiçbirinde telefon tapelerindeki konuların yer almadığını, yargılamayı yapan mahkemeye sunulan uzman mütalaasında da bu hususların açık bir şekilde ortaya konulduğunu, gizli bilgi içerdiği iddia edilen yazıların hâlen erişime açık olduğunu, dosyadaki tek delilin telefon tapeleri olduğunu, bu bakımdan durumunda herhangi bir değişiklik olmamasına rağmen 5 ay boyunca kişi hürriyetinin, ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

51. Anayasa'nın *"Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması"* kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

> *"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."*

52. Anayasa'nın *"Kişi hürriyeti ve güvenliği"* kenar başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası ile üçüncü fıkrasının birinci cümlesi şöyledir:

> *"Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir.*
>
> ...
>
> *Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yokedilmesini veya değiştirilmesini önlemek maksadıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir."*

53. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucu tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun şikâyetinin özü, tutukluluğun hukuki olmadığına ilişkindir. Dolayısıyla başvurucunun bu kısımdaki iddialarının

Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamındaki kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

54. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmadığı anlaşılan bu iddiaların kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

i. Genel İlkeler

55. Genel ilkeler için bkz. *Şahin Alpay* [GK], B. No: 2016/16092, 11/1/2018, §§ 77-91.

ii. İlkelerin Olaya Uygulanması

56. Başvurucu, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır.

57. Kanuni dayanağı bulunduğu anlaşılan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığı ve ölçülülüğü incelenmeden önce tutuklamanın ön koşulu olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekir.

58. Somut olayda başvurucu, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli bilgileri açıklama suçundan tutuklanmış; bu gizli bilgileri temin etme suçundan ise tutuklanmamıştır. Ancak anılan suçlar arasında yoğun bir bağlantı bulunduğundan soruşturma ve kovuşturma aşamalarında savcılıkların ve mahkemelerin bu suçlara konu eylemlere dair nitelendirmeleri çoğu zaman farklılaşabilmektedir. Nitekim başvurucu hakkında da daha önce sadece devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli bilgileri açıklama suçundan iddianame düzenlenmiş iken daha sonra gizli bilgileri temin etme suçundan da iddianame düzenlenme yoluna gidilmiştir. Dolayısıyla suçlar arasında geçişkenlik ve bağlantı olması nedeniyle kuvvetli suç belirtisinin bulunup bulunmadığı belirlenirken gizli nitelikteki bir bilginin edinilmesi veya açıklanması eylemleri bakımından -daha genel bir yaklaşımla- bir inceleme yapılması uygun olacaktır.

59. Tutuklama kararında; tape kayıtlarında geçen konuşmaların içeriğine, başvurucuya ait köşe yazılarının içeriklerine, dijital materyallere ilişkin rapor içeriklerine atıf yapılarak gizli bilgileri açıklama suçunun işlendiği yönünde kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu belirtilmiştir.

60. Bu suçlar bakımından yapılacak incelemede ışık tutması için konuya dair Yargıtayın yaklaşımının ortaya konulması oldukça önemlidir. Yargıtaya göre mevzuatta genel anlamda devlet sırlarının üçe ayrıldığı görülmektedir. Bunlar *"özünde devlet sırrı olan bilgi ve belgeler"*, *"yetkili makamların açıklanmasını yasakladığı bilgi ve belgeler"* ve *"Devletin idari kurumlarının gizli tuttuğu bilgi ve belgeler"*dir. Özünde devlet sırrı olan bilgi ve belgeler; devletin güvenliği ve bekasına, millî menfaatler ile millî güvenliğine ilişkin bilgi ve belgelerdir. 5237 sayılı Kanun'un 327., 328., 329. ve 330. maddelerindeki *"devletin*

güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibariyle gizli kalması gereken bilgi, belge veya vesikalar" ifadesiyle *özünde devlet sırrı olan bilgi ve belgeler* kastedilmektedir. Bir şeyin sır olabilmesi için devletin bu şeyin sır olarak saklanması hususunda subjektif iradesi olmalıdır. Bu bilginin sır niteliği taşıması için resmî makamlarca önceden açıklanması gerekmez. Devletin o bilginin gizliliği konusundaki zımni iradesi yeterlidir. 5237 sayılı Kanun'un 327., 328., 329. ve 330. maddelerindeki suçlar ile korunan hukuki yarar; devlet güvenliği, iç veya dış siyasal yararları ve millî savunmaya ilişkin menfaatlerdir. Suçların konusunu ise devletin güvenliği veya iç ya da dış siyasal yararları gereği *niteliği bakımından* gizli kalması gerekli bilgiler oluşturmaktadır. Suçlar, soyut tehlike suçu olarak düzenlenmiştir. Gizli kalması gerekli bilgilerin temin edilmesi veya açıklanması dışında başka bir neticenin gerçekleştirilmesi aranmamıştır. Eğer bilgi, temin edilmeden önce açıklanmış veya herkes tarafından bilinen bir husus hâline gelmiş ise artık sır olma vasfını kaybettiğinden bilginin temini suç oluşturmayacaktır. Ancak herkes tarafından öğrenildiğini kabul etmek için bu bilginin esasının kesin surette öğrenilmiş olması gerekmektedir. Daha önce kısmen açıklansa ya da yayına konu olsa da kapsam ve niteliği itibarıyla devletin güvenliği veya siyasal yararlarını koruma kabiliyetini muhafaza eden bilginin temini de bu suçlara vücut verir. Söz konusu bilginin devletin güvenliği, iç veya dış siyasi yararları alanına ilişkin olup olmadığı, devletin elinde veya kontrolünde bulunup bulunmadığı, açıklanması hâlinde ulusal güvenlik veya uluslararası ilişkiler bakımından ciddi zarar ve tehlikeye sebebiyet verip vermeyeceği derece mahkemelerince değerlendirmelidir (bkz. §§ 35,36).

61. Yargıtaya göre 5237 sayılı Kanun'un 327. maddesinde geçen "*temin*" kelimesi gizli kalması gereken bilgilerin tesadüfi öğrenilmesi dışında iradi, bilinçli ve icrai bir çaba göstermek, bu hususta vasıtalara başvurmak ya da aracılara ulaşmak suretiyle herhangi bir şekilde öğrenilmesi olarak anlaşılmalıdır. Bu suçun oluşabilmesi için bu bilgilerin açıklanmasına gerek yoktur. Temin etme, belgelerin alınmasını gerektirmeden bu belgelerdeki bilgilerin öğrenilmesi anlamındadır. Bilgiyi temin etmek için kullanılan vasıtanın önemi yoktur. Bilgilerin temin edilmesi; bilgiyi içeren belgeyi ele geçirme, kopyasını elde etme, fotoğrafını çekme, başka bir yere kaydetme gibi çeşitli davranışlarla işlenebilir. Bilginin temini için kullanılan vasıtanın önemi olmadığı gibi bilgiyi içeren belgenin de elde edilmiş olması ve temin edilen bu bilginin başkasına verilmesi şart değildir. Suç, sır olan bilginin temin edilmesiyle tamamlanmış olur. Bilginin doğrudan kaynağından veya nakledenden temini arasında bir fark yoktur (bkz. §§ 35,36).

62. Somut olayda başvurucu hakkında tutuklama tedbirinin uygulandığı soruşturma Başsavcılığa "*Hadımköy Kışla Komutanlığında görevli Astsubay E.B. devlete karşı suç işlemektedir. Gizli kalması gereken operasyonlara ait bilgileri telefonla dışarıya çıkarttığı kanaatindeyim.*" şeklinde yazılı bir ihbarın yapılmasıyla başlatılmıştır.

63. Soruşturma kapsamında adı geçen kişinin iletişiminin tespitine karar verilmiş ve Hâkimlik kararıyla telefonları dinlenmiştir. Bu kişinin başvurucuyla çok sayıda telefon görüşmesi yaptığı belirlenmiş ve bu görüşmeler kayda alınmıştır. Sonrasında başvurucu yönünden de iletişimin tespiti ve kayda alınmasına karar verilmiştir. Başvurucu bakımından suçlamanın temel dayanağını adı geçen askerle yaptığı telefon görüşmelerinin içeriğine dair kayıtlar ve bu görüşmeler yoluyla öğrendiği bazı bilgileri yazılarında açıkladığı/temin ettiği iddiası oluşturmaktadır.

64. Gizli bilgileri açıklama suçu bakımından başvurucunun E.B. adlı kişiden edindiği gizli bilgileri derleyerek ODA TV isimli internet sitesinde yayımladığı ileri

sürülmüştür. Soruşturma makamlarınca E.B.nin asker olması nedeniyle çeşitli şekillerde elde ettiği ve devletin güvenliği, iç ya da dış siyasal yararları bakımından gizli nitelikteki bilgileri başvurucuya aktardığı, başvurucunun da gazeteci olması nedeniyle bu bilgileri gazetecilik faaliyeti adı altında basın özgürlüğü için tanımlanan yasal sınırları aşarak kamuoyuna açıkladığı ileri sürülmüştür. İddianamede bu kapsamda başvurucunun altı yazısına yer verilmiştir. Ancak bu yazılardan sadece ikisi gizli olduğu belirtilen bilgilerle ilişkilendirilmiştir.

65. Bu yazılar 23/2/2020 tarihli ve "*Suriye Milli Ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti*" başlıklı ve 20/1/2020 tarihli ve "*Libya'ya hangi komutan gitti. Yerine kim geldi*" başlıklı yazılardır. 23/2/2020 tarihli yazıda gizli olduğu belirtilen "*Libya görevi için Siirt Komando Tugayı'nın hazırlık yaptığı*" şeklindeki bilgiye yer verilmemiştir. 20/1/2020 tarihli yazıda ise Libya'ya gönderilecek komutanın kim olduğuna ilişkin gizli olduğu belirtilen bilginin yer aldığı görülmektedir. Dolayısıyla başvurucunun gizli bir bilgiyi açıkladığı iddiasını destekleyecek tek delilin 20/1/2020 tarihli yazı olduğu anlaşılmıştır.

66. Bu yazı kapsamında ifşa edilen bilgi ise Libya'ya gönderilecek komutanın kim olduğuna ilişkindir. Somut olayın özel koşulları bağlamında Libya'ya gönderilecek komutanın kim olduğuna ilişkin bilginin sıcak çatışmaların yaşandığı bir dönemde açıklanmasının millî güvenliğe ve ismi açıklanan komutanın yaşam hakkına yönelik potansiyel bir tehlikeye sebebiyet verebilecek nitelikte olmadığı söylenemeyecektir. Dolayısıyla söz konusu bilginin Yargıtay kararında da belirtildiği üzere ulusal güvenlik veya uluslararası ilişkiler bakımından ciddi zarar ve tehlikeye sebebiyet verebileceğinin yeterince ortaya konulduğu sonucuna varılmıştır. Bu nedenle devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçu bakımından kuvvetli suç belirtisinin bulunduğu yönünde soruşturma mercilerince ve tutuklamaya karar veren yargı organlarınca yapılan değerlendirmelerin temelsiz olduğu söylenemeyecektir.

67. Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri temin etmek suçu bakımından ise başvurucu ile sözü edilen asker arasında çok sayıda telefon görüşmesinin olduğu belirlenmiş ve bu görüşmeler kayda alınmıştır. Bu görüşmelerden bir kısmının içeriğinde geçen hususlara dair yetkili idari makam olarak Millî Savunma Bakanlığının yazılı açıklamaları mevcuttur. Buna göre başvurucunun astsubaydan sorduğu hususların ve bu kişinin başvurucuya verdiği bilgilerin önemli bir kısmına dair askerî kaynaklarda yazışma ve raporların mevcut olduğu ve bunların çoğunun *gizli* nitelikte olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda anılan görüşmeler sonucunda başvurucunun;

- Libya'ya gönderilecek birlikler ile gitmesi olası birliklerin isimleri, yapıları, toplanma bölgeleri, personel talepleri, güzergâh ve gönderilme tarihleri, orada kullanılacak silah, teçhizat ve malzemelerin neler olduğu bilgisine,

- Libya'da bulunan unsurlara yönelik lojistik takviyesi, şehit veya yaralı tahliye güzergâhlarına ilişkin bilgilere,

- Libya'ya öncü olarak gönderilen personel sayısı ve silah teçhizat durumu hakkında bilgilere,

- Libya'ya hava yolu ile silahlı tugay seviyesinde bir birliğin gönderildiğine ilişkin bilgiye,

- Libya'daki Türk birliğinin bulunduğu havaalanını Hafter güçlerinin bombalaması olayının detaylarına,

- Libya'da bulunan birliklerin konuşlanma tarzı ve bulundukları bölge hakkındaki bilgilere,

- Suriye'de bulunan birliklerin durumuna,

- Suriye Taftanaz Askerî Üssü'nün takviyesi hakkındaki bilgilere, ayrıca üsse gönderilen ilk birliklerin durumları, üssün genel yapısı, üsse gönderilen yeni sistem cihazlara ilişkin bilgilere,

- Suriye'deki mevzilerin durumuna,

- Suriye İdlib'e gönderilmesi düşünülen birliklerin ismi, sayısı ve operasyon zamanı ile ilgili bilgilere,

- NATO görev gücü olarak seçilen birlik hakkındaki bilgilere,

- Gaziantep'te sınır ötesi operasyonlar için bekletilen hazır kıta birliklerinin bilgilerine vakıf olduğu görülmüştür.

68. Anılan bilgiler iki ayrı ülkede faaliyet gösteren Türk güvenlik güçlerinin harekâtlarıyla ilgili olduğundan bunların devletin güvenliği veya iç ya da dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgiler olarak değerlendirilmesi mümkündür. Millî güvenlik bakımından kritik önemi haiz olan bu bilgileri alan başvurucu, TSK üzerine sürekli yazı yazan deneyimli bir gazetecidir; bu bilgilerin gizlilik vasfına sahip olacağını ve temin ya da ifşa edilmesi hâlinde 5237 sayılı Kanun'un bu konulardaki cezai hükümlerinin uygulanacağını bilebilecek durumdadır. Bilgi paylaşımının bir kereye mahsus olmadığı, ayrıca bu bilgilerin sıcak çatışmaların yaşandığı dönemde edinildiği anlaşılmaktadır. Başvurucunun bu bilgileri tesadüfen değil bilinçli bir şekilde öğrendiği, bu bilgileri öğrenmek için ilgili astsubayla sürekli temas hâlinde olduğu ve bu kişiye daha fazlasını öğrenmeye yönelik sorular sorduğu görülmektedir.

69. Somut olayda operasyon güzergâhları gibi konular doğrudan millî güvenlikle, birlik isimleri ise o birlik mensuplarının yaşam haklarıyla doğrudan ilgili bilgilerdir. Bu bilgiler açıklanmamış olsa dahi sırf bilmesi gerekenler dışında kimselerin bu bilgiye sahip olması millî güvenlik ve başkalarının hakları bakımından telafisi imkânsız riskler ortaya çıkarabilecek niteliktedir. Bu bağlamda anılan bilgilerin yetkisiz kişilerce temin edilmesi ülkenin menfaatlerine telafisi imkânsız zararlar verme tehlikesini barındırmaktadır. Başvurucunun bilgilerin temin edilmesi noktasında hırsızlık, tehdit, şantaj gibi yasa dışı yollarla hareket etmemesi, onun gazetecilik mesleği bakımından görev ve sorumluluklarına uyup uymadığının değerlendirilmesinde -somut olayın koşullarında- belirleyici bir öneme sahip değildir. Her hâlükârda deneyimli bir gazeteci olan başvurucu, eriştiği bilgilerin temin veya ifşa edilmesinin 5237 sayılı Kanun'un ilgili hükümleri kapsamında cezalandırılabileceği konusunda bilgisiz olduğunu ileri süremeyecektir. Öte yandan bu bilgilerin bazıları hakkında başka basın organlarında haberler yapılmış olması da duruma belirleyici bir etki yapmamaktadır. Çünkü başvurucu, başka basın organlarında yer alan bilgilerin aktarımını

yapmayıp -bu bilgilerin yayımlanmış olduğu varsayılsa bile- anılan bilgilerin doğruluğunu ilk elden teyit ettirmektedir. Ayrıca bu bilgilerin önemli bir kısmının daha önce kamuoyuna açıklanmadığı veya herkes tarafından bilinen bir husus hâline gelmediği görülmektedir (bkz. § 29).

70. Sonuç olarak somut olayda başvurucunun devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri temin etme suçu bakımından kuvvetli suç belirtisinin bulunduğu yönünde soruşturma mercilerince ve tutuklamaya karar veren yargı organlarınca yapılan değerlendirmelerin temelsiz olduğu söylenemeyecektir.

71. Diğer taraftan başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin meşru bir amacının olup olmadığının değerlendirilmesi gerekir. Bu değerlendirmede tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar gözardı edilmemelidir.

72. Başvurucunun tutuklanmasına esas alınan devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme ve devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçları Türk hukuk sistemi içinde ağır cezai yaptırımlar öngörülen suç tipleri arasında olup isnat edilen suça ilişkin olarak kanunda öngörülen cezanın ağırlığı kaçma şüphesine işaret eden durumlardan biridir (aynı yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Hüseyin Burçak,* B. No: 2014/474, 3/2/2016, § 61; *Devran Duran* [GK], B. No: 2014/10405, 25/5/2017, § 66).

73. Somut olayda Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğince başvurucunun tutuklanmasına karar verilirken; soruşturmanın devam etmesi nedeniyle delillerin tam olarak toplanmamış olmasına, başvurucunun serbest bırakılması durumunda delillere etki etme ihtimalinin bulunmasına, eylemlerin sabit görülmesi hâlinde alınacak muhtemel ceza miktarı dikkate alındığında kaçma şüphesinin var olmasına, adli kontrol tedbirlerinin tek başına yeterli kalmayacağına dayanılmıştır (bkz. § 18).

74. Dolayısıyla tutuklama kararının verildiği andaki genel koşullar ve somut olayın yukarıda belirtilen özel koşulları ile Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilen kararın içeriği birlikte değerlendirildiğinde başvurucu yönünden özellikle -suçun ağırlığına atfen- kaçma ve delilleri etkileme şüphesine yönelen tutuklama nedenlerinin olgusal temellerinin olduğu söylenebilir.

75. Başvurucu hakkındaki tutuklama tedbirinin ölçülü olup olmadığının da belirlenmesi gerekir. Bir tutuklama tedbirinin Anayasa'nın 13. ve 19. maddeleri kapsamında ölçülülüğünün belirlenmesinde somut olayın tüm özellikleri dikkate alınmalıdır (*Gülser Yıldırım (2)* [GK], B. No: 2016/40170, 16/11/2017, § 151). Bu bakımdan somut olayda başvurucunun mesleği ve suça konu edilen eylemleri bağlamında değerlendirmeye esas alınan olgular (yararlar) arasında bir dengeleme yapılması gerekmektedir.

76. Öncelikle gizli bilgilerin temin edilmesine ve açıklanmasına ilişkin suçların soruşturulması kamu makamlarını ciddi zorluklarla karşı karşıya bırakacak niteliktedir. Bu nedenle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, adli makamlar ve güvenlik görevlilerinin -özellikle organize olanlar olmak üzere- suçlarla ve suçlulukla etkili bir şekilde mücadelesini aşırı derecede güçleştirmeye neden olabilecek şekilde yorumlanmamalıdır (aynı yöndeki değerlendirmeler için bkz. *Süleyman Bağrıyanık ve diğerleri*, B. No: 2015/9756, 16/11/2016, § 214; *Devran Duran*, § 64). Ayrıca başvurucunun temin ettiği bilgiler dolayısıyla millî güvenlik üzerinde oluşan tehlikenin büyüklüğü, bunların öğrenilmesi ve kamuoyuyla

paylaşılması nedeniyle ortaya çıkan menfaatle kıyaslanamayacak kadar büyüktür. Bu nitelikteki bir eylem söz konusu olduğunda millî güvenlik, basın özgürlüğünün koruduğu değerlere göre ağır basmaktadır.

77. Somut olayın yukarıda belirtilen özellikleri dikkate alındığında Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliğinin isnat edilen suç için öngörülen yaptırımın ağırlığını, işin niteliğini gözönünde tutarak başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olduğu ve adli kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varmasının (bkz. § 18) keyfî ve temelsiz olduğu söylenemez.

78. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası bağlamında kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

B. İfade ve Basın Özgürlüklerinin İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

79. Başvurucu; gazeteci kimliğinin ve suç konusu olduğu iddia edilen yazıların en çok ziyaret edilen haber sitelerinden birinde yayımlandığının, kamu yararını ilgilendirdiğinin dikkate alınmadığını, suç teşkil etmeyen yazıları nedeniyle tutuklama gibi ağır bir tedbire başvurulmasının kendisi ve diğer basın mensupları üzerinde caydırıcı etki oluşturduğunu, böyle bir tedbirin gerekli ve ölçülü olmadığını belirterek ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

80. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin şikâyet ile ilgili olarak Bakanlık; başvurucu hakkındaki ceza yargılamasının derdest olduğunu, bu durumun kabul edilebilirliğe dair yapılacak incelemede dikkate alınması gerektiğini ileri sürmüştür. Esas bakımından ise Bakanlık; başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalenin kanuni dayanağının bulunduğunu, devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması ve devlete ait gizli bilgilerin açıklanmasının önlenmesi meşru amacına yönelik olduğunu belirtmiştir. Bakanlık somut olayda olduğu gibi millî güvenlik ve devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması gibi çok hassas konularda gazetecilerin yapacağı haberler veya paylaşımlara yönelik olarak devletin sınırlama getirmesinin ve bu bağlamda bazı haberlerin yapılmasına kamu otoritelerince müdahale edilmesinin mümkün olduğunu, başvurucunun da devlet sırrı niteliğindeki gizli bilgileri elde etmesi ve elde ettiği bilgileri de köşe yazısı hâline getirerek kendi köşesinde paylaştığının tespit edilmesi üzerine hakkında başlatılan soruşturma kapsamında tutuklandığını, bu eylemlerin ifade ve basın özgürlükleri kapsamında korunmaması gerektiğini, dolayısıyla müdahalenin demokratik toplumda gerekli olduğunu vurgulamıştır.

2. Değerlendirme

81. Anayasa'nın iddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak "*Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti*" kenar başlıklı 26. maddesi şöyledir:

"Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar...

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının... özel... hayatlarının... korunması... amaçlarıyla sınırlanabilir...

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

82. Anayasa'nın "*Basın hürriyeti*" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Basın hürdür, sansür edilemez...

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır.

Devletin iç ve dış güvenliğini, ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü tehdit eden veya suç işlemeye ya da ayaklanma veya isyana teşvik eder nitelikte olan veya Devlete ait gizli bilgilere ilişkin bulunan her türlü haber veya yazıyı, yazanlar veya bastıranlar veya aynı amaçla, basanlar, başkasına verenler, bu suçlara ait kanun hükümleri uyarınca sorumlu olurlar. Tedbir yolu ile dağıtım hâkim kararıyla; gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emriyle önlenebilir. Dağıtımı önleyen yetkili merci, bu kararını en geç yirmidört saat içinde yetkili hâkime bildirir. Yetkili hâkim bu kararı en geç kırksekiz saat içinde onaylamazsa, dağıtımı önleme kararı hükümsüz sayılır."

83. Anayasa Mahkemesi, olayların başvurucular tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, § 16). Başvurucunun bu bölümdeki iddialarının Anayasa'nın 26. ve 28. maddeleri çerçevesinde, ifade ve basın özgürlükleri kapsamında incelenmesi gerekir.

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

84. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

85. Anayasa Mahkemesi, tutuklama tedbirinin ifade ve basın özgürlükleri, dernek kurma hürriyeti, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları gibi diğer temel hak ve özgürlükler üzerindeki etkisini incelerken öncelikle tutuklamanın hukuki olup olmadığını ve/veya tutukluluğun makul süreyi aşıp aşmadığını değerlendirmekte; daha sonra tutuklamanın hukukiliğine ya da tutukluluğun süresinin makullüğüne ilişkin vardığı sonucu da dikkate alarak diğer temel hak ve özgürlüklerin ihlal edilip edilmediğini belirlemektedir (*Erdem Gül ve Can Dündar*, B. No: 2015/18567, 25/2/2016, §§ 92-100; *Hidayet Karaca* [GK], B. No: 2015/144, 14/7/2015, §§ 111-117; *Günay Dağ ve diğerleri* [GK], B. No: 2013/1631, 17/12/2015, §§ 191-203; *Mehmet Haberal*, B. No: 2012/849, 4/12/2013, §§ 105-116; *Kemal Aktaş ve Selma Irmak*, B. No: 2014/85, 3/1/2014, §§ 61-75; *Faysal*

Sarıyıldız, B. No: 2014/9, 3/1/2014, §§ 61-75; *İbrahim Ayhan*, B. No: 2013/9895, 2/1/2014, §§ 60-74; *Gülser Yıldırım*, B. No: 2013/9894, 2/1/2014, §§ 60-74).

86. Somut olayda başvurucunun tutuklanmasının hukuki olmadığı iddiası incelendiğinde başvurucunun suç işlemiş olabileceğinden şüphelenilmesi için inandırıcı delillerin bulunduğu, ayrıca olayda tutuklama nedenlerinin mevcut olduğu ve tutuklamanın ölçülü olduğunun söylenebileceği sonucuna varılmıştır (bkz. §§ 59-77). Bu kapsamda yapılan değerlendirmeler dikkate alındığında başvurucunun yalnızca ifade ve basın özgürlükleri kapsamında kalan eylemleri nedeniyle soruşturmaya maruz kaldığı ve tutuklandığı iddiası yönünden farklı bir sonuca varılmasını gerekli kılan bir durum bulunmamaktadır.

87. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde düzenlenen ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Kenan YAŞAR bu görüşe katılmamışlardır.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Tutuklamanın hukuki olmaması nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

2. Tutuklanma nedeniyle ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA OYBİRLİĞİYLE,

B. 1. Anayasa'nın 19. maddesinde güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının İHLAL EDİLMEDİĞİNE Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Kenan YAŞAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

2. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin İHLAL EDİLMEDİĞİNE Zühtü ARSLAN, Engin YILDIRIM, M. Emin KUZ ve Kenan YAŞAR'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

C. Yargılama giderlerinin başvurucu üzerinde BIRAKILMASINA,

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 7/4/2022 tarihinde karar verildi.

Başvuru Numarası : 2020/18546
Karar Tarihi : 7/4/2022

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucunun tutuklama tedbiri nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

2. Hakkında siyasal ve askeri casusluk suçundan soruşturma başlatılan bir astsubayın gizli kalması gereken askeri operasyonlara ilişkin bilgileri telefonla kendisine aktardığı gerekçesiyle başvurucunun 9/1/2020 ile 9/3/2020 tarihleri arasındaki iletişiminin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasına karar verilmiştir. Dinleme kayıtları doğrultusunda Ankara 7. Sulh Ceza Mahkemesinin kararı üzerine 8/6/2020 tarihinde başvurucunun ikametgahında arama yapılmış, bazı dijital materyallere el konulmuş, kendisi de yakalanarak gözaltına alınmıştır.

3. Başvurucu 11/6/2020 tarihinde devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçundan tutuklanmıştır. Tutuklama kararının gerekçesinde tape kayıtlarında geçen konuşmaların, şüpheliye ait köşe yazılarının ve dijital materyallere ilişkin raporların içeriklerinin atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesine neden olduğu, şüphelinin delillere etki etme ve kaçma şüphesinin bulunduğu, bu haliyle adli kontrol tedbirlerinin yeterli olmayacağı belirtilmiştir. Başvurucunun itirazı da tutuklama kararının usul ve kanuna uygun olduğu, gerekçesinin isabetsiz bulunmadığı ve delil durumunda değişiklik olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

4. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli kalması gereken bilgileri açıklama suçundan cezalandırılması talebiyle başvurucu hakkında dava açılmıştır. Dava devam ederken 9/11/2020 tarihinde tape kayıtlarının içeriği, sanığın savunmasının alınmış olması ve suç vasfının değişme ihtimali dikkate alınarak başvurucunun adli kontrol şartıyla tahliyesine karar verilmiştir.

5. Daha sonra başvurucu hakkında devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme suçundan da iddianame düzenlenmiş ve yeni açılan davanın öncekiyle birleştirilmesine karar verilmiştir. Yargılama sonunda başvurucu hakkında yasak bilgileri *temin etme* suçundan 1 yıl 1 ay 10 gün hapis cezası verilmiş ve bu ceza ertelenmiştir. Başvurucu yasak bilgileri *açıklama* suçundan da 2 yıl 6 ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

A. Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkının İhlali

6. Kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı, bireylerin keyfî olarak özgürlüklerinden mahrum edilmemesini güvenceye alan bir anayasal haktır. Bu temel hak, hukukun üstünlüğüyle bağlı olan bütün siyasal sistemlerin merkezinde yer alan en önemli güvenceler arasındadır. Bireylerin özgürlüklerine yönelik müdahalenin keyfî olmaması, sadece olağan dönemlerde değil olağanüstü yönetim usullerinin benimsendiği dönemlerde de uygulanması gereken temel bir güvencedir (*Aydın Yavuz ve diğerleri* [GK], B. No: 2016/22169, 20/6/2017, §§ 347, 348).

7. Bu bağlamda kişi hürriyeti ve güvenliği hakkına yönelik son derece ağır bir müdahale teşkil eden tutuklamaya, ancak kanuni şartlarının bulunduğu zorunlu ve istisnai durumlarda başvurulmalıdır. Başka bir ifadeyle kişinin suç işlediğine dair kuvvetli belirti konusunda şüpheye düşülüyorsa yahut kuvvetli belirti olmasına rağmen delilleri karartma

veya kaçma şüphesi yoksa, aynı şekilde verilecek ceza da dikkate alındığında ölçüsüz bir tedbir olacaksa tutuklama yoluna gidilmemelidir. Asıl olan tutuksuz soruşturma ve yargılamadır. Tutuklamanın ceza muhakemesinde bir *cezalandırma aracı* değil, yargılamanın hakkaniyete uygun şekilde devam etmesini sağlayan bir *tedbir* olduğu unutulmamalıdır.

8. Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca tutuklama ancak *suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan* kişiler bakımından uygulanabilir. Suç işlendiğine dair *kuvvetli belirti*, tutuklama tedbirinde aranan olmazsa olmaz unsurdur. Bu kapsamda suçlamanın kuvvetli sayılabilecek inandırıcı delillerle desteklenmesi gerekir. Nitekim Ceza Muhakemesi Kanunu'nun (CMK) 100. maddesi uyarınca tutuklama için aranan "*kuvvetli şüphe*"nin somut delillere dayanması zorunludur.

9. Başvurucu Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 329. maddesinde düzenlenen *devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama* suçundan tutuklanmış, yargılamanın sonunda ise yasak bilgileri temin etme ve açıklama suçlarından mahkûm edilmiştir. Bu sebeple kuvvetli belirti değerlendirmesi gizli bilgileri açıklama suçu yönünden yapılmalıdır.

10. Başvurucunun söz konusu suçtan dolayı tutuklanması bir haber sitesinde yayımladığı altı adet yazıya dayandırılmaktadır. Bu yazılardan sadece 20/1/2020 tarihli ve "*Libya'ya hangi komutan gitti. Yerine kim geldi*?" başlıklı yazıda "gizli" olduğu belirtilen Libya'ya gidecek komutanın kimliğine ilişkin bilgilere yer verildiği, dolayısıyla başvurucunun gizli bir bilgiyi açıkladığı iddiasını destekleyecek tek delilin bu yazı olduğu anlaşılmaktadır. Bunun dışında başvurucunun telefon görüşmeleri sonucunda elde ettiği herhangi bir gizli bilgiyi açıkladığına dair tespit de bulunmamaktadır.

11. Bu durumda anılan yazıda "gizli" bir bilginin açıklanıp açıklanmadığını değerlendirmek gerekecektir. Öncelikle belirtmek gerekir ki, başvurucuya ait altı yazıya yönelik herhangi bir erişimin engellenmesi kararı alınmamış olup, yazılar halen erişime açık bulunmaktadır. Bu kapsamda Libya'ya gönderilecek komutanın kimliğinin açıklandığı yazı için de herhangi bir erişimin engellenmesi kararı alınmamıştır.

12. Diğer yandan Libya'ya asker gönderileceği ve komutanın bir korgeneral olacağı başvurucunun yazısından önce kamuoyu tarafından bilinmektedir. Ayrıca başvurucu Libya'ya gönderilecek komutanın 10/1/2020 tarihinde müşavir olarak görevlendirildiğinin bilindiğini, dolayısıyla korgeneral düzeyindeki komutanın isminin tahmin edilebilir hale geldiğini belirtmiştir. Bu durumda korgeneralin isminin açıklanmasının milli güvenliğe ve ülkenin uluslararası ilişkilerine nasıl zarar vereceğinin ortaya konulması gerekmektedir. Bunun soruşturma belgelerinde yapılmadığı anlaşılmaktadır.

13. Bir an için bu bilginin açıklanmasının atılı suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti teşkil edebileceği, dahası başvurucunun aynı zamanda gizli bilgilerin temini suçunu işlediğine dair kuvvetli belirti bulunduğu için tutuklandığı kabul edilse bile, başvurucunun tutuklanmasının hukuka uygun olabilmesi için diğer anayasal şartların da karşılanması gerekir. Bu çerçevede ilk olarak tutuklamanın meşru bir amacının bulunması, bunun için de delilleri karartma veya kaçma şüphesi gibi tutuklama nedenlerinin bulunması şarttır.

14. Oysa başvurucu hakkındaki suçlamaların tek delili olan tapeler zaten soruşturma makamlarının elindedir, suçlamaya konu yazı da zaten yayımlanmıştır. Dolayısıyla başvurucunun delilleri değiştirme ihtimalinin bulunduğunu söylemek zordur. Öte yandan

bilinen bir gazeteci olan başvurucunun kaçabileceği düşüncesini destekleyen olgular da tutuklama kararında gösterilebilmiş değildir. Nitekim başvurucu delil durumunda hiçbir değişiklik olmadığı halde tutuklandıktan yaklaşık beş ay sonra adli kontrol şartıyla tahliye edilmiştir. Bu sebeple soruşturma belgelerinde tutuklama nedenlerinin varlığı somut olgulara dayalı olarak gösterilememiştir.

15. Bunun yanında başvurucunun tutuklanmasının ölçülü olduğu da söylenemez. Belirtmek gerekir ki tutuklamaya konu yazının yayımlanmasının ardından başvurucu hakkında herhangi bir işlem yapılmamıştır. Üstelik başvurucu bu yazının üzerinden yaklaşık beş ay, hakkında uygulanan iletişiminin tespiti tedbirinin sona erdiği tarihin üzerinden de üç ay geçtikten sonra tutuklanmıştır. "Gizli" bilgileri temin ettiği ve açıkladığı ileri sürülen bir kişinin bu kadar uzun süre tutuklanmaması uygulanan bu tedbirin gerekli olduğu konusunda kaçınılmaz olarak şüpheye yol açmaktadır.

16. Ayrıca bu süre içerisinde tapeler ve yazılar dışında başvurucunun tutuklanmasını gerektiren başka bir delilin elde edildiğine ilişkin de herhangi bir tespit bulunmamaktadır. Dolayısıyla başvurucunun suçun işlendiği ileri sürülen tarihten beş ay sonra tutuklanarak beş ay süreyle tutuklu kalmasının *gerekli ve orantılı*, dolayısıyla *ölçülü* olduğu soruşturma belgelerinde ortaya konulabilmiş değildir.

17. Açıklanan gerekçelerle başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin hukuka aykırı olduğu kanaatindeyim.

B. İfade ve Basın Özgürlüklerinin İhlali

18. Anayasa'nın 26. maddesinde ifade özgürlüğü, 28. maddesinde ise basın özgürlüğü güvence altına alınmıştır. Kuşkusuz bu özgürlükler sınırsız değildir. Anayasa'nın ilgili maddelerinde gösterilen özel sebeplerle ifade ve basın özgürlükleri sınırlandırılabilir. Ancak bu sınırlamaların Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması zorunludur.

19. Başvurucunun silahlı kuvvetler ve askeri operasyonlar gibi konularda yazan bir gazeteci olduğu bilinmektedir. Nitekim başvurucuya yönelik suçlamaların kaynağında bir astsubayla yaptığı telefon görüşmeleri sonucunda bazı "gizli" bilgileri temin ettiği ve bunlardan bazılarını yayımladığı iddiası bulunmaktadır. Bu durumda suçlamaya dayanak olarak gösterilen olguların gazetecilik faaliyetleri kapsamında olmadığı söylenemez.

20. Yukarıda ayrıntılı şekilde açıklandığı üzere başvurucunun tutuklanması hukukilik şartını sağlamamaktadır. Hukuka aykırı şekilde gerçekleşen tutuklama gibi ağır bir tedbirin başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerine yönelik demokratik toplum düzeninde gerekli ve ölçülü bir müdahale olduğu kabul edilemez.

21. Öte yandan tutuklamanın kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının dışında başka haklara da müdahale teşkil ettiği durumlarda daha hassas davranılması gerektiği açıktır. Bu bağlamda Anayasa Mahkemesi kararlarında vurgulandığı üzere tutuklamanın ifade ve basın özgürlüklerinin kullanılması üzerinde *caydırıcı* bir etkisi olduğu da dikkate alınmalıdır (bkz. *Ergün Poyraz (2)* [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 79). Bu caydırıcı etkinin iki düzlemde gerçekleştiği söylenebilir. Birincisi gazetecilik faaliyetleri kapsamında yapılan yayınlardan dolayı tutuklanan gazetecinin yazmaktan çekinme gibi bir etkisi olabilecektir. İkincisi ve daha önemlisi, diğer gazeteciler üzerinde ortaya çıkabilecek caydırıcı etkidir.

Benzer yazıları yazdığında tutuklanabileceğini düşünen gazetecilerin çekinmesi ve oto sansür uygulamaları kuvvetle muhtemel hale gelecektir.

22. İfade ve basın özgürlükleri çoğulcu demokrasilerin olmazsa olmazlarıdır. Anayasa Mahkemesine göre "*Demokratik toplumlarda basının en önemli görevi, kamu yararını ilgilendiren olay ve konularda haber ve bilgi vermek, açıklamalar yapmak, eleştiri ve değer yargıları sunmak suretiyle toplumu aydınlatmak, kamuoyu oluşturmak, böylece toplumun düşünce ve kanaatlere ulaşmasını sağlamak ve kamu gücünü elinde tutanların üzerinde de toplumun denetimine aracı olmaktır*" (AYM, E.2016/165, K.2017/76, 15/03/2017, § 18). Dolayısıyla basının toplumu bilgilendirme ve siyasal sistemi denetleme işlevleri dikkate alındığında, bu alandaki caydırıcılığın demokratik toplumlar açısından çok önemli bir güvenceyi etkisiz kılacağı söylenebilir.

23. Bu bağlamda somut olayda tutuklanmanın dayanağı olarak gösterilen yazının yayımlanmasından beş ay sonra tutuklanan ve beş ay boyunca tutuklu kalan başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerine yönelik müdahale zorunlu bir ihtiyacı karşılamaktan uzak olduğundan demokratik toplum düzeninde gerekli ve ölçülü görülemez. Bu sebeplerle, hukuka aykırı şekilde tutuklanan başvurucunun Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlükleri de ihlal edilmiştir.

24. Yukarıda "A" ve "B" başlıkları altında açıklanan gerekçelerle başvurucunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğini düşündüğümden çoğunluğun aksi yöndeki kararına katılmıyorum.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başvuru Numarası : 2020/18546
Karar Tarihi : 7/4/2022

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Gazeteci olan başvurucunun hakkında uygulanan tutuklama tedbiri nedeniyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği iddiası Mahkememiz çoğunluğunca kabul edilmemiştir.

A) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin Yaklaşımı

2. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) göre gizlilik taşıyan devlet kararları ve faaliyetleri, yargı denetimleri veya demokratik denetim dışında kaldıklarından bu konuyla ilgili basın özgürlüğünün korunması ayrı bir önem taşımaktadır. Bu konularda haber yapan bir gazeteciye, gizli veya sır niteliğindeki bilgileri açıklama nedeniyle ceza verilmesi kamu yararı içeren meselelerde kamuyu bilgilendirme hususunda medya çalışanları üzerinde caydırıcı etkiye neden olabilecektir (Görmüş ve diğerleri/Türkiye, B. No: 49085/07, 19/1/2016, § 48). AİHM için gizli bilgilerin veya devlet sırlarının bir şekilde kamuya açık hale geldikten bunların ifşa edilmesinin, haberinin yapılmasının engellenmesini ve haber yapan ve ifşada bulunanların çeşitli ceza ve yaptırımlara maruz kalması demokratik toplumda gerekli bir müdahale değildir (Observer ve Guardian/Birleşik Krallık, B. No: 13585/88, 26/11/1991, §§ 66-70; Sunday Times/Birleşik Krallık (No. 2), (B. No: 13166/87, 26/11/1991, §§ 52-56).

3. AİHM; ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin gerekliliğini değerlendirirken, çatışan çıkarların dengelenmesi, başvuruculanın tutumu, yerel mahkemeler tarafından yapılan inceleme ve cezanın orantılılığı gibi çeşitli ölçütleri dikkate almaktadır (Stoll/İsviçre, [BD], B. No: 69698/01, 10/12/2007§ 112). İlgili menfaatleri değerlendirirken AİHM, öncelikle söz konusu belgenin içeriğinin kamu yararına yönelik bir tartışmaya katkıda bulunup bulunmadığını incelemektedir (Stoll/İsviçre, §§ 118-124).

4. Strasburg Mahkemesi gazetecilerin tutumlarının değerlendirilmesinde gazetecinin gizli bilgiyi elde etme yöntemi ve söz konusu yayının şekli olmak üzere iki hususu göz önüne almaktadır (Stoll/İsviçre, § 140). Bu kapsamda başvurucunun bir gazetecilik araştırması bağlamında gizli askerî bilgilerin ifşası nedeniyle yaptırıma uğradığı bir davada AİHM; başvurucunun özel görev ve sorumlulukları bulunan silahlı kuvvetlerin bir üyesi olmamasını, bilgileri hukuka aykırı yollarla elde etmemesini ve aktif olarak da elde etmeye çalışmamasını ihlal sonucuna ulaşırken dikkate almıştır (Girleanu/Romanya, B. No: 50376/09, 26/6/2018, § 91). AİHM ayrıca yerel mahkemelerin başvurucunun tutumunu dikkate almalarının, söz konusu bilgilerin gerçekten bir tehdit oluşturup oluşturmayacağını teyit etmelerinin ve söz konusu belgelerin gizliliğini korumaya yönelik menfaat ile bir gazetecilik araştırmasından doğan menfaat ve kamuoyunun ifşadan ve hatta belgelerin gerçek içeriğinden haberdar olma menfaati arasında bir dengeleme yapılmasının gerekli olduğunu belirtmiştir (Girleanu/Romanya, § 95).

B) Kişi Hürriyeti ve Güvenliği Hakkı Yönünden

5. Başvurucu, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçundan 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi gereğince tutuklandığından başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin kanuni dayanağı bulunmaktadır. Tutuklamanın meşru bir

amacının olup olmadığını ve ölçülülüğünü incelenmeden önce tutuklamanın ön şartı olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti bulunup bulunmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

6. Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli bilgileri açıklama suçundan tutuklanan başvurucuyla ilgili tutuklama kararında; tape kayıtlarında geçen konuşmaların ve başvurucunun kaleme aldığı köşe yazılarının içeriklerine ve dijital bulgulara ait raporlara göndermede bulunularak gizli bilgileri açıklama suçunun işlendiğine dair kuvvetli suç şüphesinin bulunduğu ifade edilmiştir. Tutuklama kararının başvurucunun asker kişi olan E.B.'den aldığı gizli bilgileri bir internet sitesinde yayınlamasına dayandığı görülmektedir. Yöneltilen suçlamayla ilgili olarak hazırlanan iddianamede başvurucunun altı yazısına yer verilmekle birlikte bu yazılardan sadece ikisi gizli olarak nitelenen bilgiler içermektedir. Dahası, bu yazılar şu anda erişime açık olup, haklarında herhangi bir erişimin engellenmesi kararı mevcut değildir.

7. Gizli olduğu belirtilen yazılar 23/2/2020 tarihli ve "Suriye Milli Ordusu ne zaman, nasıl ve hangi sıfatla Libya'ya gitti" başlıklı ve 20/1/2020 tarihli ve "Libya'ya hangi komutan gitti. Yerine kim geldi" başlıklarını taşımaktadır. 23/2/2020 tarihli yazıda gizli olduğu ifade edilen "Libya görevi için Siirt Komando Tugayı'nın hazırlık yaptığı" şeklindeki bilgiye yer verilmemiştir. Dolayısıyla, bu yazıda gizli olarak nitelendirmeyi hak eden bir bilgi bulunmamaktadır. Buna karşılık, 20/1/2020 tarihli yazıda gizli olduğu belirtilen Libya'ya gönderilecek komutanın kimliğiyle ilgili bir bilgiye yer verilmiştir. Bu nedenle, soruşturma makamlarının başvurucunun gizli bir bilgiyi açıkladığı yönündeki iddiasını esas alınabilecek tek delil 20/1/2020 tarihli yazıdır. Bununla beraber, bu bilginin ulusal güvenlik veya uluslararası ilişkiler bakımından nasıl bir ciddi zarar ve tehlikeye yol açacağı hususunda bir değerlendirme yapılmamıştır. Başvurucunun da dikkat çektiği gibi Libya'ya gönderilecek komutanın bir korgeneral olacağı ve bu kişinin 10/1/2020 tarihinde Türk Silahlı Kuvvetleri Libya askerî müşaviri olarak görevlendirildiği kamuoyuna önceden duyurulmuştu.

8. Yukarıda da belirtildiği gibi gizli olduğu belirtilen bu bilginin yer aldığı yazıya yönelik herhangi bir erişimin engellenmesi yoluna başvurulmadığından, bu yazı hâlen erişime açıktır. Başvurucu hakkında 2020 yılının Ocak ayında bu yazı yayımlandıktan sonra herhangi bir işlem dahi yapılmamıştır. Bütün bu hususları gözettiğimizde başvurucuya yöneltilen devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçuna ilişkin kuvvetli belirtinin ortaya konulamadığı görülmektedir.

9. Diğer taraftan başvurucunun E.B. ile yaptığı telefon görüşmeleri sonucunda devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları bakımından niteliği itibarıyla gizli kalması gereken bilgileri temin etmek suçuyla da itham edildiği görülmektedir. Başvurucunun askeri konularda da yazılar yazan bir gazeteci olduğunu düşünürsek asker bir kişiyle haber kaynağı olarak irtibata geçmesi, çeşitli kaynaklarla iletişim halinde bulunması anlaşılabilir bir durumdur. Değişik kaynaklardan bilgi sağlama gazeteciliğin temel amaçları arasında olup basın özgürlüğünün önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Dolayısıyla belirtilen suç yönünden kuvvetli belirti bulunup bulunmadığı ele alınırken ifade ve basın özgürlüklerinin de göz önünde bulundurulması gerekir. Kuvvetli belirti kavramı, başvurucunun basın özgürlüğünü anlamsız kılacak ölçüde geniş bir yoruma tabi tutulmamalıdır.

10. Askerî operasyonlara ilişkin bilgilerin millî güvenlik açısından korunması gerektiği hususunda şüphe bulunmamakla birlikte gizli veya sır niteliğe sahip devlet

faaliyetlerinin demokratik ve yargısal denetimlerin dışında tutulması basın özgürlüğünün demokratik toplum düzeninde sahip olduğu işlevin önemini daha da arttırmaktadır. Askeri personelin görevleri gereği sadakat, ihtiyat ve ketumiyet özelliklerine sahip olması gerekirken gazeteciler için böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kamuyu ilgilendiren bilgilerin edinilmesine veya kamuya açıklanmasına yönelik olarak bir gazeteci ile bir kamu görevlisinin ayırt edilmesi gerekir.

11. Başvurucuya aktarılan bilgiler iki ayrı ülkede bulunan askerî unsurların durumu ve faaliyetleri hakkındadır. Ancak başvurucunun bu bilgilere ilişkin bir belge talep etmediği, bu bilgileri teyit etmeye çalışmadığı ve bu bilgileri hukuka aykırı yöntemlerle elde etmediği görülmektedir. Ayrıca bu bilgilerden hareketle bir haber yapma veya yazı yazma yoluna da gitmemiştir.

12. Somut olayda soruşturma makamları söz konusu bilgilerin gizli olarak tasnif edilmesinin haklı gösterilip gösterilemeyeceği, kamuoyunda tartışılacak nitelikte olup olmadığı, bilgilerin millî güvenlik bakımından kayda değer bir zarar ve tehlikeye yol açıp açmayacağı hususlarında değerlendirmede bulunmamışlardır. İddianamede, adı geçen bilgilerin bu tür bir sınıflandırmayı haklı gösterebilecek uygun ve ikna edici belgeler sunulmadan Millî Savunma Bakanlığınca gizli olarak sınıflandırıldığına işaret edilmekle yetinilmiştir. Ayrıca başvuruya konu görüşmelerde geçen ve gizli olduğu belirtilen bilgilere yönelik olarak kamuoyunun haberdar olacağı şekilde usulüne uygun bir yasaklama yapılıp yapılmadığı belirsizdir.

13. Ek olarak, başvurucu tarafından ilk derece mahkemesine sunulan uzman mütalaasında, başvurucu ile asker kişi E.B. arasında geçen konuşmalardaki bilgilerin çoğunluğunun daha önce basında yayınlandığına dikkat çekilmiştir. Buna karşılık soruşturma makamlarınca bu bilgilerin daha önce basında yayınlandığına ilişkin bir araştırma yapılmadığı gibi bu bilgilerin bir kısmının daha önce açıklanmış olduğu ve bir kısmının da doğru olmadığı dava dosyasından anlaşılmaktadır. Somut olayda işin doğası gereği gizli olan istihbarat faaliyetine ilişkin bir durum da söz konusu değildir. Bu açıklamalar ışığında başvurucunun salt bu bilgilere sahip olması dolayısıyla milli güvenliğe yönelik önemli bir zafiyete sebep olduğunu kabul etmek mümkün görünmemektedir.

14. Somut olayda tutuklama için gerekli olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti ortaya konulmadan tutuklama tedbirinin uygulanması nedeniyle başvurucunun Anayasa'nın 19. maddesinin üçüncü fıkrasında güvence altına alınan kişi hürriyeti ve güvenliği hakkının ihlal edildiği kanaatine vardığımdan çoğunluk kararına katılmadım.

C) İfade ve Basın Özgürlüğü Yönünden

15. Başvurucu, devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme ve devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama suçlamalarıyla 5271 sayılı Kanun'un 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır. Dolayısıyla başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalenin kanuni dayanağı bulunmaktadır. Tutuklama tedbirinin uygulanması Anayasanın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alında ifade ve basın özgürlüklerini sınırlayan meşru amaçları da taşımaktadır. Ancak tutuklama tedbirini demokratik toplum düzeninde gerekli olma ve ölçülülük koşulları açısından değerlendirdiğimizde tutuklamanın hukukiliğine ilişkin olarak yukarıda yapılan tespitler dikkate alındığında ve isnat edilen suçlamalara dayanak olarak gösterilen temel olguların gazetecilik faaliyetleri olduğu gözetildiğinde hukukilik şartını sağlamayan tutuklama gibi ağır

bir tedbirin, ifade ve basın özgürlükleri bakımından demokratik bir toplumda gerekli ve ölçülü bir müdahale söylenemez.

16. Diğer taraftan başvurucunun gizli bilgileri edindiği iddiasının dayanağını oluşturan görüşmelerin ilkinin 17/12/2019 tarihinde, sonuncusunun ise 3/3/2020 tarihinde yapıldığı görülmektedir. Başvurucu bu son görüşmeden 3 ay sonra tutuklanmıştır. Eğer ortada devletin güvenliği bakımından bir tehdit, tehlike ve zafiyet varsa bu durum başvurucunun tutuklandığı tarihte değil daha öncesinde ortaya çıkmıştır. Kaldı ki böyle bir ciddi olduğu düşünülen durumda neden üç ay sonra harekete geçildiğinin bir açıklaması da soruşturma makamlarınca yapılmamıştır.

17. Ayrıca demokratik toplum düzeninde gerekli olma ve ölçülülük değerlendirmesi yapılırken ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahalelerin başvurucular ve genel olarak basın üzerindeki muhtemel caydırıcı etkisi de dikkate alınmalıdır (Ergün Poyraz (2) [GK], B. No: 2013/8503, 27/10/2015, § 79; Erdem Gül ve Can Dündar [GK], B. No: 2015/18567, 25/2/2016, § 99). Başvurucu, yazdığı yazılar ve gizli bilgileri edinmesi sebebiyle 5 ay tutuklu kalmıştır.

18. Basın faaliyetleriyle ilgili konularda açılan ceza soruşturmalarında ülkemizde yaygın bir şekilde, daha hafif tedbirlerin neden yetersiz kaldığı hususunda çoğu kez şablon, klişe ifadelerle tatmin edici hiçbir açıklama yapılmadan tutuklama tedbirine başvurulması basın mensuplarının kamuoyunu aydınlatma görevlerini yerine getirmede çekingenliğe ve ürkekliğe itebilir. Bu durum da medyanın toplum adına gözetleme ve demokratik denetimde bulunma işlevi üzerinde onarılması güç zararlara neden olacaktır. Dolayısıyla, halkına hesap verebilir bir devlet ve kamu yönetimi anlayışı çerçevesinde demokratik bir toplum düzeninin oluşması, yerleşmesi ve sürdürülebilmesi sekteye uğrayacaktır. Basının demokrasinin şeffaf ve düzgün bir şekilde işlemesinin sağlanmasına ilişkin temel görevi dikkate alındığında başvurucunun 5 ay gibi uzun sayılabilecek bir süre tutuklu kalmasının gazetecilerin faaliyetleri üzerinde caydırıcı bir etki yaratacağı açıktır. Sonuç itibarıyla, başvurucunun tutuklanması zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamadığından demokratik toplum düzeninde katlanılması gerekli olmayan bir müdahaleye yol açmıştır.

19. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde düzenlenen ifade ve basın özgürlüğünün ihlal edildiği düşüncesiyle çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
Engin YILDIRIM

Başvuru Numarası : 2020/18546
Karar Tarihi : 7/4/2022

KARŞIOY GEREKÇESİ

Gazeteci olan başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbiri sebebiyle kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın hürriyetlerinin ihlal edildiği iddiasına ilişkin başvuruda, mezkûr hak ve hürriyetlerin ihlal edilmediğine karar verilmiştir.

Çoğunluğun kararının gerekçesinde; tutuklama tedbirinin kanunî dayanağının ve tutuklamanın ön şartı olan kuvvetli belirtinin bulunduğu, ayrıca tutuklama kararının verildiği andaki genel şartlar ile somut olayın özel koşulları kararın içeriğiyle birlikte değerlendirildiğinde kaçma ve delilleri etkileme şüphesine yönelik tutuklama nedenlerinin olgusal temellerinin olduğu, isnad edilen suç için öngörülen yaptırımın ağırlığı ve işin niteliği dikkate alındığında tutuklama tedbirinin ölçülü de bulunduğu belirtilmiştir.

Kararda da açıklandığı gibi, bir soruşturma kapsamında iletişimi takip edilen bir şüphelinin başvurucuya devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin gizli bilgileri aktardığına yönelik tespitler üzerine başvurucunun da iletişiminin tespitine, dinlenilmesine ve kayda alınmasına; iki ay süren bu tespitlerden bir ay sonra dosyaya gizlilik getirilmesine ve iletişim takibi sonucunda delillerin elde edilmesinden yaklaşık üç ay sonra da başvurucunun yakalanmasına ve suç unsurlarına el konulmasına karar verilmiştir.

Bu karardan üç gün sonra ikametgâhında arama yapılan ve dijital materyallarine el konulan başvurucu gözaltına alınmış; 11/6/2020 tarihinde tutuklanmış ve yaklaşık olarak beş ay sonra 9/11/2020 tarihinde adlî kontrol şartıyla tahliye edilmiştir.

Çoğunluğun, *Şahin Alpay* kararında ([GK], B. No:2016/16092, 11/1/2018, §§ 77-91) belirtilen ilkeler ve tutuklama tedbirinin kanunî dayanağı ile tutuklamanın ön şartı olan suçun işlendiğine dair kuvvetli belirti bulunduğuna dair tespitleri isabetli olmakla birlikte, başvuruya konu tutuklama tedbirinin meşru bir amacının bulunup bulunmadığı ve ölçülü olup olmadığı yönündeki değerlendirmelerine katılmak mümkün değildir.

Öncelikle, sulh ceza hâkimliğince başvurucunun tutuklanmasına karar verilirken, delillerin tam olarak toplanmamış olmasına ve başvurucunun serbest bırakılması hâlinde delillere etki etme ihtimalinin bulunmasına dayanıldığı; ayrıca, isnad edilen fiilin sabit görülmesi durumunda hükmedilmesi muhtemel ceza miktarı dikkate alındığında kaçma şüphesinin bulunduğunun, bu nedenle adlî kontrol tedbirlerinin tek başına yeterli olmayacağının belirtildiği vurgulanmalıdır. Oysa, başvurucunun hakkındaki delillerin neredeyse tamamı olayın başlangıcında iletişiminin takibi suretiyle elde edilmiştir. Üstelik adresi belli ve tanınmış bir gazeteci olan başvurucu, hakkında daha önce yürütülen soruşturmalarda kaçma teşebbüsünde bulunmamış ve somut olayda da bilinen adresinde bulunarak gözaltına alınmıştır. Bu nedenle başvurucunun kaçma ve delilleri etkileme şüphesine ilişkin gerekçelerin olgusal bir temelinin olduğu söylenemez.

Başka bir anlatımla, başvurucuyla ilgili tutuklama kararlarında ve diğer belgelerde yer verilen açıklamaların, başvurucunun kaçma ve delilleri karartma şüphesinin olduğunu, buna dair somut olguların bulunduğunu ilgili ve yeterli gerekçelerle ortaya koyduğunu söylemek mümkün değildir.

Diğer taraftan, incelenen başvuruya konu tutuklamada, ölçülülük bağlamında da sorun bulunmaktadır. Başvurucu hakkındaki tutuklama kararında, atılı suçun vasfı ile alması muhtemel ceza miktarı dikkate alınarak tutuklamanın ölçülü olduğu belirtilmiştir. Oysa tutuklamanın ölçülülüğünün tespitinde sadece verilebilecek ceza miktarının değil, somut olayın bütün özelliklerinin gözönünde bulundurulması ve bu kapsamda başvurucunun mesleği ve kendisine yöneltilen suça konu fiilleri bakımından değerlendirmeye esas alınan olgular arasında bir dengeleme yapılması gerekir.

Bilindiği gibi, demokratik toplum düzeninde gerekli olma ve ölçülülük değerlendirmesi yapılırken, tutuklama tedbirinin yalnızca daha hafif olan diğer tedbirlerin kişisel veya kamu menfaatini korumak için yetersiz olarak kabul edilmesi durumunda haklı görülebilecek ağır bir tedbir olduğu dikkate alınmalıdır. Gazeteci olan başvurucunun hakkındaki en önemli delillerin elde edilmesinden yaklaşık beş ay sonra tutuklanarak yaklaşık beş ay tutuklu kaldığı, yargılama sonunda verilen hüküm de gözönünde bulundurulduğunda bu dengenin gözetilmediği ve başvurucu hakkında uygulanan tutuklama tedbirinin ölçülü olmadığı, adlî kontrol uygulamasının yetersiz kalacağı sonucuna varılmasının da yeterli ve tutarlı bir şekilde ortaya konulamadığı görülmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar, başvurucunun ifade ve basın hürriyetleri bakımından da geçerlidir. Başka bir ifadeyle, başvurucunun tutuklanması ve yaklaşık olarak beş ay tutuklu yargılanması şeklindeki müdahale demokratik toplum düzeninin gerekleri bakımından ölçülü sayılamaz.

Bu sebeplerle, başvurucunun kişi hürriyeti ve güvenliği hakkı ile ifade ve basın hürriyetlerinin ihlal edildiği düşüncesiyle, çoğunluğun ihlal bulunmadığı yönündeki kararına karşıyım.

Üye
M. Emin KUZ

Başvuru Numarası : 2020/18546
Karar Tarihi : 7/4/2022

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. Başvurucunun E.B. adlı kişiden edindiği gizli bilgileri derleyerek ODA TV isimli internet sitesinde yayımlaması nedeniyle Başvurucuya devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme ve kamuoyuna açıklama suçu isnat edilmiştir. Bu sebeple Gazeteci olan başvurucu 5271 sayılı Kanunun 100. maddesi uyarınca tutuklanmıştır.

2. Demokratik bir toplum, ifade ve basın özgürlüğünün olabildiğince az sınırlanması ile mümkün olacaktır. Bu sınırların aşıldığı ve suç işlendiği iddiası halinde soruşturma ve kovuşturmalarda tutuklama tedbiri en son başvurulan bir seçenek olmalıdır.

3. İsnat edilen suçlamalara dayanak olarak gösterilen temel olguların gazetecilik faaliyeti olduğu, paylaşılan bilgilerin gizlilik derecesi olmayan açık kaynak bilgileri olduğu bir yana başvurucunun gizli bilgileri edindiği iddiasının dayanağı son görüşmeden 3 ay sonra tutuklanması, tutuklama tedbirine başvurmayı anlamlı kılmamakta gerekliliği konusunda şüpheye neden olmaktadır. Şayet devletin güvenliği açısından bir tehlike olmuşsa bu tehlike başvurucunun tutuklandığı tarihte değil daha önce vuku bulmuştur.

4. Demokratik toplum düzeninde "tutuklama tedbiri" ile ifade ve basın özgürlüklerine yapılan müdahaleler olumsuz anlamda objektif bir etki ile başta basın olmak üzere herkeste caydırıcı bir sonuç doğuracaktır.

5. Bu durum ise demokratik bir toplum açısından arzulanan ve kabul edilen bir son değildir. Soruşturma ve kovuşturmalarda özgürlükten yoksun bırakmak tutuklamayı bir tedbir olmaktan çıkarıp, cezalandırma aracı haline getirmektedir.

6. Basın faaliyetleriyle ilgili konularda açılan ceza soruşturmalarında tutuklamanın yoğun bir şekilde başvurulan bir tedbir olması basın mensuplarını kamuoyunu aydınlatma görevini yerine getirirken çekingen ve hatta ürkek bir tutuma sürükleyebilir. Dahası böyle bir tutum bir bütün olarak medyanın toplum adına gözetleme ve demokratik denetimde bulunma işlevinin yerine getirilmesine engel teşkil edebilir. Bu halde çoğulcu demokratik toplumun en önemli güvencelerinden birinin varlığı etkisini kaybedecektir. Basın demokrasinin düzgün şekilde işlemesinin sağlanmasına ilişkin temel görevi dikkate alındığında başvurucunun 5 ay tutuklu kalmasının kamu yararına olan huşularda açık tartışmaya olan katkısını yıldırabilecek nitelikte olduğu kabul edilmelidir. Bu açıklamalar çerçevesinde tutuklama şeklinde gerçekleşen müdahalenin zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşıladığı söylenemeyeceğinden demokratik toplum düzeninde gerekli olmadığı kanaatine varılmıştır.

7. Açıklanan gerekçelerle başvurucunun Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde bağlamındaki ifade özgürlüğü ve basın özgürlüğü hakları ihlal edildiği kanaati ile çoğunluğun görüşüne katılmıyorum.

Üye
Kenan YAŞAR